

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педагогіки, методики викладання іноземних мов
та інформаційно-комунікаційних технологій

Кваліфікаційна робота магістра з методики навчання іноземної мови на
тему: «Методика формування у майбутніх учителів французької
мови професійно орієнтованої компетентності в монологічному
мовленні»

Допущено до захисту
«___» _____ року

студентки групи МСОф 02-21
педагогічного факультету романо-
германської та української філології
освітньої програми «Французька мова і
друга західноєвропейська мова, зарубіжна
література, методика навчання іноземних
мов і культур у закладах вищої освіти»
за спеціальністю 014 Середня освіта
Пархоменко Марії Юріївни

*Завідувач кафедри педагогіки,
методики викладання іноземних
мов та інформаційно-
комунікаційних технологій*

Науковий керівник:
доктор педагогічних наук,
професор Майер Н. В.

(підпис)

(ПІБ)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ.....	8
1.1. Цілі і зміст формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні студентів 3 курсу – майбутніх учителів французької мови.....	8
1.2. Психолого-педагогічні та методичні передумови формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх учителів французької мови.....	17
1.3. Автентичний подкаст як засіб формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх учителів французької мови.....	25
Висновки до 1 розділу.....	33
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ В МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНОГО ПОДКАСТУ.....	34
2.1. Критерії відбору навчального матеріалу для формування професійно орієнтованої компетентності у франкомовному монологічному мовленні у майбутніх учителів французької мови з використанням автентичного подкасту.....	34
2.2. Практичне використання педагогічної подкаст-технології у процесі формування й розвитку умінь монологічного мовлення майбутніх учителів французької мови.....	39
Висновки до 2 розділу.....	48

РОЗДІЛ 3. ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ПОДКАСТІВ.....	49
3.1. Організація та проведення пробного навчання майбутніх учителів французької мови монологічному мовленню за допомогою автентичних подкастів.....	49
3.2. Інтерпретація та аналіз результатів проведення пробного навчання майбутніх учителів французької мови монологічному мовленню з використанням подкаст-технології.....	57
3.3. Методичні рекомендації щодо формування умінь монологічного мовлення у контексті професійної підготовки майбутніх учителів французької мови.....	59
Висновки до 3 розділу.....	64
ВИСНОВКИ.....	65
РЕЗЮМЕ.....	67
RÉSUMÉ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТОК.....	82

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗЄР – Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти

ЗМЗ – засоби міжфразового зв'язку

ІКК – іншомовна комунікативна компетентність

ІМ – іноземна мова

КММ – компетентність у монологічному мовленні

КНЛУ – Київський національний лінгвістичний університет

ММ – монологічне мовлення

ФМ – французька мова

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні ставлять перед викладачами вимоги щодо вдосконалення й осучаснення методик професійної підготовки майбутніх вчителів іноземної мови, у тому числі французької. Такі вчителі повинні досконало володіти підготовленим та непідготовленим монологічним мовленням, вміти будувати свої висловлювання відповідно до законів логіки, з використанням різноманітних засобів міжфразового зв'язку, мати достатній рівень володіння іноземною мовою і не відчувати браку мовних засобів для вираження власної думки. Ці вимоги реалізуються в процесі навчання майбутніх вчителів іншомовному говорінню, зокрема, умінню створювати монологічні висловлювання.

Наявність значного масиву наукових публікацій з проблем формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні є свідченням зростаючої активізації дослідницького інтересу до феноменології монологічного мовлення, особливо у контексті все більшого використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері. Останнє потребує методичної оцінки, ґрунтовного осмислення переваг та недоліків інноваційних методів навчання і, як наслідок, з'ясування ефективності та меж їх запровадження у практику формування професійно орієнтованої компетентності у монологічному мисленні майбутніх учителів.

Об'єктом дослідження є процес навчання іншомовного монологічного мовлення майбутніх учителів французької мови.

Предмет дослідження складає методика формування у майбутніх вчителів французької мови (III курс навчання) професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні з використанням автентичних подкастів.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні, практичній розробці та експериментальній перевірці ефективності методики формування у студентів III курсу – майбутніх учителів французької мови – професійно орієнтованої

франкомовної компетентності в монологічному мовленні з використанням автентичних подкастів.

Відповідно до мети дослідження у кваліфікаційній роботі вирішуються такі **завдання**:

1) проаналізувати сучасну науково-методичну літературу з проблеми дослідження, з'ясувати цілі і зміст формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх вчителів французької мови;

2) охарактеризувати психолого-педагогічні та методичні передумови формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх вчителів французької мови;

3) визначити дидактичні можливості автентичного подкасту як засобу формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх вчителів французької мови;

4) розробити критерії відбору навчального матеріалу для розвитку вмінь монологічного мовлення з використанням автентичних подкастів;

5) розробити технологію навчання студентів III курсу професійно орієнтованого франкомовного монологічного мовлення з використанням автентичних подкастів;

6) експериментально перевірити ефективність розробленої методики та розробити методичні рекомендації щодо формування у майбутніх учителів французької мови умінь монологічного мовлення.

При вирішенні поставлених завдань використовувалися такі **методи дослідження**:

1) теоретичні методи (аналіз вітчизняних та зарубіжних джерел з досліджуваної теми, чинних програм та посібників з навчання ІМ майбутніх учителів; узагальнення практичного досвіду викладачів та власного досвіду використання автентичних подкастів у формуванні професійно-орієнтованої КММ майбутніх учителів ФМ);

2) емпіричні методи (наукове спостереження за процесом навчання студентів франкомовного монологічного мовлення; організація та проведення пробного навчання для перевірки розробленої методики; якісний та кількісний аналіз емпіричних результатів проведеного дослідження).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- було виявлено й описано характеристики монологу-міркування з елементами коментування;

- запропоновано авторську технологію формування у майбутніх вчителів французької мови професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні з використанням автентичних подкастів.

Практична цінність роботи полягає у розробці комплексів вправ для формування у студентів III професійно-орієнтованої франкомовної компетентності в монологічному мовленні з використанням автентичних відеоподкастів, які можуть бути впроваджені в навчальний процес, а також використані при створенні навчально-методичних комплексів з ФМ, в укладанні плану-конспекту практичного заняття з французької мови для студентів III курсу.

Розроблений комплекс вправ відповідає темам робочої програми нормативної дисципліни «Практика усного і писемного мовлення французької мови» для студентів III курсу спеціальності 014 Середня освіта.

Апробація дослідження. Окремі положення і результати дослідження знайшли своє відображення у тезах доповіді «Сучасний стан формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх вчителів французької мови», представлений на XII Міжнародній науково-практичній конференції «Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects» (22 – 24 травня 2022 р., м. Берлін, Німеччина).

Структура кваліфікаційної роботи зумовлена її цілями та завданнями і містить вступ, три розділи, вісім підрозділів, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел та додаток. Загальний обсяг роботи складає 93 сторінки (основна частина – 70 сторінок, додаток – 12 сторінок).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

1.1. Цілі і зміст формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні студентів III курсу – майбутніх учителів французької мови

Теоретико-концептуальні засади формування професійно-орієнтованої компетентності в іншомовному монологічному мовленні розроблено у численних працях як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Так, у вітчизняній педагогічній науці дидактично-методологічні питання формування іншомовної КММ знайшли своє відображення у наукових дослідженнях О. Баб'юк [4-6], О. Бігич [27] С. Білоус [7], Л. Бондар [8,9], М. Буряк [11], О. Вацило [12, 13], Н. Драб [24], Т. Друженко [26], С. Кіржнер [33], Н. Лямзіної [39], І. Ставицької [47], Д. Несторенко [51], О. Устименко [70] та багатьох інших. У зарубіжній науковій доробках проблематика формування іншомовної КММ представлена працями Л. Алексєєвої [2], А. Алхазішвілі [3], Н. Гальскової [15], Р. Міньяр-Белоручєва [48], О. Овчиннікової [55], Ю. Пассова [57, 58], В. Скалкіна [61], О. Сунцової [65], S. Bergström [76], D. Lehmann [81], J.-P. Robert [87] тощо.

Монологічне мовлення визначається як «усно мовленнєва форма спілкування, яке передбачає зв'язне і неперервне висловлювання однієї особи, яке звернене до одного або декількох слухачів, співрозмовників, а іноді – до самого себе» [70, с. 3]. Відповідно до цього визначення сформульовано й дефініцію компетентності у монологічному мовленні, згідно з якою під КММ розуміють «здатність реалізувати усномовленнєву комунікацію у монологічній формі в життєво важливих для певного віку сферах і ситуаціях відповідно до комунікативного завдання» [70, с. 3]. Передбачається, що компетентний у

монологічному мовленні мовець володіє вміннями планувати, здійснювати й коригувати власну комунікативну поведінку під час породження та варіювання іншомовного мовлення у різних типах монологічних висловлювань відповідно до конкретної ситуації спілкування (контексту), мовленнєвого завдання й комунікативного наміру та згідно правил спілкування у цільовій національно-культурній спільноті.

На сьогодні серед науковців прийнято вважати, що КММ базується на складній і динамічній взаємодії відповідних умінь, навичок, знань і комунікативних здібностей особистості. У свою чергу, успішність формування КММ залежить від рівня розвитку умінь в монологічному мовленні, сформованості мовленнєвих навичок, обсягу набутих і засвоєних знань про цей вид спілкування і динамічної взаємодії зазначених складових на основі загальних комунікативних здібностей [70, с. 3]. Деталізуємо зазначені складові КММ.

Під мовленнєвим монологічним умінням розуміють уміння логічно послідовно (зв'язно), достатньо повно, комунікативно вмотивовано, достатньо правильно у мовному відношенні творчо користуватися іншомовними засобами з метою висловлення думок під час говоріння [70, с. 81]. Таке описове пояснення мовленнєвого монологічного вміння дозволяє виділити як загальні, так і спеціальні вміння, що входять до КММ.

Так, загальними вміннями монологічного мовлення, якими має володіти мовець, є такі:

- ✓ уміння комбінувати мовленнєві зразки згідно з комунікативним наміром і на основі логічної схеми;
- ✓ уміння передавати зміст зразка зв'язного ММ: а) близько до тексту; б) своїми словами; в) зі скороченнями; з розширенням;
- ✓ уміння зв'язно висловлюватися при варіюванні опор: а) дається зміст і частково мовна форма; б) дається мовна форма; в) дається лише зміст;

- ✓ уміння зв'язно висловлюватися на основі комбінування декількох джерел інформації, наприклад, матеріалів різних текстів: а) з опорою на даний викладачем зразок; б) без опори на зразок;
- ✓ уміння висловлювати власну думку і власне ставлення до предмета мовлення;
- ✓ уміння описувати візуальний матеріал;
- ✓ уміння переказувати різними способами сприйнятий на слух чи прочитаний текст;
- ✓ уміння робити повідомлення чи розповідь за темою, комбінуючи матеріал всередині одного чи декількох джерел інформації [70, с. 3-4].

Не менш важливу роль у формуванні КММ відіграють і спеціальні вміння, виступаючи якісними показниками сформованості загального вміння побудувати зв'язне монологічне висловлювання, серед яких:

- ✓ уміння поєднувати декілька мовленнєвих зразків за певною логічною схемою;
- ✓ уміння будувати висловлювання відповідно до запропонованої комунікативної ситуації достатньо повно й завершено;
- ✓ уміння, правильно оформити своє висловлювання мовними засобами виучуваної мови, дотримуючись при цьому правила комунікативної достатності;
- ✓ уміння оптимально використовувати лексичний і граматичний матеріал, набутий за час навчання;
- ✓ уміння оптимально використовувати раніше вивчений матеріал, тобто здійснювати перенесення набутих знань, навичок і вмінь на нову ситуацію тощо.

Як зазначає О. Устименко [45, с. 341-342], впливовими елементами у формуванні КММ є також ступінь розвитку:

- ✓ інтелектуальних умінь мовця, до яких зараховують здатність планування та програмування мовленнєвих висловлювань, дотримання причинно-

наслідкових зв'язків та виконання інших логічних операцій у процесі побудови монологу;

- ✓ навчальних умінь (використання опор різного характеру, електронних засобів навчання тощо);
- ✓ організаційних умінь (зокрема, здатність до самостійного учіння);
- ✓ компенсаторних умінь (уміння повернутися до раніше сказаного, уміння передати значення забутого мовцем слова за допомогою заміни на синонім, більш загальне слово чи поняття, уміння спростити фразу, спираючись на знайомі слова або засоби мовлення й таким чином використати апроксимацію тощо).

Цілком очевидно, що вищезазначені вміння спираються на наявність достатнього рівня сформованості таких мовних компетентностей, як усномовленнєві фонетичні, лексичні та граматичні навички, а також навички вживання ЗМЗ. Ми погоджуємося з думкою О. Устименко про те, що «чим вищий рівень сформованості мовленнєвих навичок, тим більш автоматизованими є мовленнєві операції, які забезпечують мовне оформлення ММ, що дозволяє мовцю зосередитися на змісті монологічного висловлювання» [45, с. 342].

Цілісне бачення процесу формування КММ неможливе без визнання провідної ролі певних знань, засвоєних мовцем про ММ. Йдеться не лише про фонетичні, лексичні, граматичні знання, але й про специфічні для ММ декларативні знання, що стосуються:

- ✓ тематики ММ та типових мовленнєвих ситуацій;
- ✓ типів монологів та їх лінгвістичних особливостей;
- ✓ значення спеціальних мовних засобів, що забезпечують зв'язність висловлювання;
- ✓ реєстрів мовлення та їх мовних засобів, комунікативно адекватної мовленнєвої поведінки у ситуаціях усного офіційного та неофіційного ММ;
- ✓ значення паралінгвістичних явищ (жестикуляції, міміки тощо).
характерних для певних ситуацій усного монологічного спілкування;

- ✓ різних компенсаторних стратегій в усному іншомовному ММ.

Так само важливими є й процедурні знання ММ, до яких фахівці відносять такі, як:

- ✓ соціокультурні знання мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв ІМ у процесі ММ;
- ✓ знання про планування, здійснення та коригування усного монологічного висловлювання певного типу (зокрема, структурування майбутнього монологічного висловлювання певного типу, передача думки в ММ за допомогою засобів вираження модальності, умови, припущення, причини та наслідку, спонукання до дії тощо) [45, с. 343].

Набуття таких знань, умінь та навичок сприяє розвиткові важливих для оволодіння ММ комунікативних здібностей, до яких відносять такі, як:

- ✓ мотиваційна, тобто внутрішня готовність і бажання говорити ІМ;
- ✓ організаційна, яка виражається у здатності організувати власне монологічне висловлювання, структурувати й укладати його;
- ✓ орієнтувальна, яка полягає у здатності мовця зорієнтуватися в комунікативній ситуації і відповідно до неї вибудувувати ММ;
- ✓ мнемонічна, тобто здатність мовця пам'ятати, що було сказано раніше, й тим самим забезпечувати логічність і зв'язність монологічного висловлювання, сюди можна також віднести і здатність знаходити у довгостроковій пам'яті необхідні мовні форми висловлювання, сполучати їх у зв'язні речення і, зрештою, у цілісний текст;
- ✓ коригувальна, тобто здатність виправляти форму і зміст сказаного під час мовлення;
- ✓ здібність до нормативності, яка полягає у здатності правильно, відповідно до існуючих мовних норм та вимог, які стосуються мовної форми висловлювань і функціонують у даній мовно-культурній спільноті, оформлювати висловлювання, а також фокусуватися не лише на суто

мовних правилах і нормах, але й на правилах і нормах комунікації та комунікативної поведінки зокрема;

- ✓ експресивна, тобто здатність користуватися паралінгвістичними засобами;
- ✓ самовиражальна, яка полягає у здатності завдяки ММ висловлювати власні думки, емоції, позицію, ставлення до чогось або до когось засобами ІМ, що вивчається;
- ✓ здібність до контролю та самоконтролю у формуванні монологічного висловлювання тощо.

Спираючись на вищерозглянуті теоретико-дидактичні засади формування професійно орієнтованої КММ у тих, хто вивчає ІМ, здійснимо аналіз чинної робочої програми з навчальної дисципліни «Практика усного і писемного мовлення французької мови» [60], що викладається на III курсі педагогічного факультету романо-германської та української філології КНЛУ, на предмет цілей та змісту формування у майбутніх учителів французької мови професійно орієнтованої КММ.

Слід зазначити, що у вказаній програмі питання підготовки студентів у контексті досліджуваної нами теми не виділені в окремий блок, що вказує на свого роду «наскрізний» характер проблематики формування навичок ММ у загальному процесі навчання ІМ. Тим не менше практично усі розділи програми відображають потенційні можливості включення цієї проблематики. Розглянемо їх детальніше.

По-перше, визначені програмою передумови до вивчення дисципліни містять перелік знань, вмінь та навичок, які слугують базисом для формування КММ. Зокрема, зазначаються вимоги володіння граматиною, лексикою, фонетикою, вміння спілкуватися усно і письмово ФМ на рівні В2 згідно з ЗЄР з мовної освіти, володіння елементарними навичками здійснення логічних операцій (аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації), використання інформаційно-комунікаційних технологій, застосування знань у практичних ситуаціях і здатність працювати як у команді, так і автономно.

По-друге, тематично зазначена робоча програма навчальної також відкриває широкі можливості для формування й розвитку вмінь ММ у майбутніх учителів ФМ. Зокрема, теми «Світ навколо нас», «Ви ніколи не припините навчатись», «Характер і особистість». «Кінематографія», «Архітектура і живопис» містять у собі потужний змістовний потенціал щодо набуття студентами комунікативних здібностей, про які вказувалося вище.

По-третє, з точки зору дотримання принципу наочності ця тематика передбачає широке використання сучасних аудіо- та відеоматеріалів з різноманітних інформаційних ресурсів в Інтернеті, що дозволяє значно посилити роботу з формування професійно орієнтованої КММ у майбутніх учителів ФМ, але водночас ставить перед викладачами даної дисципліни завдання дидактично й методично правильно підійти до вибору навчального матеріалу, підготовки його до впровадження у навчальний процес й розробки вправ, що базуються на створенні студентами монологів різних типів.

Отже, конкретизуємо основні цілі формування у майбутніх учителів ФМ навичок ММ:

1) практична мета полягає у формуванні професійно орієнтованої КММ на рівні В2 відповідно до ЗЄР з мовної освіти. Беручи до уваги існуючі в сучасній методиці визначення [45, с. 340], професійно орієнтовану франкомовну компетентність в монологічному мовленні ми пропонуємо розглядати як здатність особистості реалізовувати усно мовленнєву комунікацію французькою мовою монологічній формі у важливих сферах, типових і нестандартних ситуаціях професійного спілкування відповідно до комунікативного завдання, самостійно вибираючи вербальні та невербальні засоби;

2) освітня мета передбачає насамперед розширення кругозору студентів, усвідомлення соціокультурної та лінгвістичної специфіки спілкування французькою мовою і спрямована на усвідомлення студентами фонетичних, граматичних, лексичних та стилістичних особливостей педагогічного

спілкування, розширення знань про специфіку професійного спілкування в освітній сфері;

3) виховна мета спрямована на формування у студентів культури спілкування, поваги і толерантності до соціокультурних реалій, властивих франкомовним країнам, розуміння цінності міжкультурних комунікацій для задоволення професійних і особистих потреб;

4) розвивальна мета, яка тісно пов'язана з практичною, передбачає цілеспрямований розвиток когнітивної сфери психіки, різних психічних процесів, механізмів, мотивації тощо. Зокрема, реалізація зазначеної мети відбувається шляхом розвитку готовності до участі в франкомовному професійному спілкуванні, здібності мовця до планування власних мовленнєвих дій, організації свого мовлення, здатності забезпечити його зв'язність і логічність, самоконтролю і самооцінки, внутрішньої мотиваційної готовності говорити французькою мовою, здатності до самовираження через професійно спрямоване говоріння за допомогою засобів ФМ тощо;

5) професійна мета, яка полягає у спрямованості на розвиток умінь висловлюватися на професійні теми у різних ситуаціях спілкування і реалізується передусім через професійну спрямованість навчання, наприклад, залучення навчальних матеріалів з гуманітарної, педагогічної, освітньої тематики.

Отже, формування професійно орієнтованої КММ майбутніх учителів ФМ передбачає досягнення окреслених вище цілей, а розробка відповідної методики має обов'язково їх враховувати.

Своєю чергою, цілі навчання визначають його зміст, де останній являє собою сукупність того, що студент має засвоїти задля успішної досягнення визначених цілей. Спираючись на науково-методичний доробок вітчизняних фахівців О. Баб'юк, О. Бігич, О. Вашило, Л. Голубничої, Н. Лямзіної, Н. Майер, С. Ніколаєвої та інших, де достатньо обґрунтовано пропонується розглядати зміст навчання ММ у предметному та процесуальному аспектах, визначимо зміст формування професійно орієнтованої КММ майбутніх учителів ФМ у двох його аспектах:

- ✓ предметний аспект репрезентується сферою спілкування, мовленнєвими ситуаціями та ролями, невербальними засобами комунікації, комунікативними намірами, темами, проблемами, мовленнєвим матеріалом (мовленнєві зразки, тексти), мовним матеріалом (граматичний, лексичний, фонетичний), лінгвосоціокультурним матеріалом, навчальними і комунікативними стратегіями для оволодіння і реалізації ММ;
- ✓ процесуальний аспект включає в себе уміння в ММ, вправи для їх розвитку і відповідні знання, навички оперування лінгвосоціокультурним матеріалом і вправи для їх розвитку, вміння вступати в професійні комунікативні ситуації та орієнтуватися в них, лексичні, граматичні та фонетичні навички та вправи для їх розвитку, вміння використовувати навчальні стратегії при оволодінні КММ та комунікативні стратегії при спілкуванні.

Зазначимо, що сформульовані у такий спосіб цілі та зміст формування професійно орієнтованої КММ майбутніх вчителів ФМ повною мірою інтегруються в розглянуту нами вище програму [60], що означає доцільність включення комплексу вправ з розвитку навичок ММ студентів III курсу до навчальної дисципліни «Практика усного і писемного мовлення французької мови».

1.2. Психолого-педагогічні та методичні передумови формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх учителів французької мови

Наукове обґрунтування методичної системи формування професійно орієнтованої компетентності майбутніх учителів французької мови в монологічному мовленні потребує визначення психолого-педагогічних та методичних передумов, реалізація яких забезпечує ефективність навчального процесу.

У свою чергу, формулювання вищеназваних передумов має базуватися на чіткому розумінні сутності самого феномена іншомовного ММ, його особливостей, особистісно-психологічних витоків і, відповідно до цього, підборі найбільш дієвих методів і прийомів формування й розвитку даної компетенції у студентів – майбутніх учителів французької мови.

Зауважимо, що професійно орієнтована компетентність в іншомовному монологічному мовленні досліджується здебільшого у контексті компетентнісного підходу, що уможлиблює узгодження її з іншими мовленнєвими і мовними компетентностями майбутнього вчителя іноземної мови. Попри те, що методику формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні досліджувало чимало вчених (І. Бім, Н. Гальскова, Н. Гез, І. Зимня, Ю. Пассов, Г. Рогова, В. Скалкін тощо), цю проблему не можна вважати остаточно вирішеною, оскільки сучасний стан і умови розвитку іншомовної освіти в Україні вимагають не лише уточнення й оновлення змісту і цілей формування компетентності в іншомовному монологічному мовленні (як це було показано у підрозділі **1.1**), але й виявлення нових чинників впливу на її формування, розробки вправ для навчання іншомовного монологічного мовлення, вибору сучасних засобів навчання і, відповідно, оптимізації контролю формування цільової компетентності.

Як відомо, усномовленнєва діяльність людини може відбуватися у двох формах – у формі монологу та діалогу. Уміння будувати монологічні висловлювання вважається більш складним, аніж уміння вести діалог, хоча заслуговує на увагу і альтернативна точка зору А. Алхазішвілі про те, що монологічне мовлення менш складне за кількістю використання мовленнєвих зразків, аніж діалогічне [3, с. 11]. Як зазначає В. Скалкін, «монологічне мовлення є контекстуальним, на відміну від діалогу, що знаходиться в найтіснішій залежності від ситуації» [61, с. 6]. Крім того, монологічне мовлення, на відміну від діалогічного, характеризується активністю лише одного комуніканта, а це означає необхідність «планування і програмування не тільки одного висловлювання або речення, як наприклад, у діалозі, але й усього повідомлення» [15, с. 20]. Метою монологічного мовлення може бути повідомлення певної інформації, вплив або спонукання до дії, які обдумуються заздалегідь [57, с. 53].

Основними характеристиками сформованого монологічного мовлення є комунікативна вмотивованість, логічність, послідовність, композиційна структурність, завершеність думки, достатня повнота і мовленнєва правильність (дотримання граматичних правил), з якими мовець викладає свої думки. Очевидно, що навчання іншомовному ММ студентів є доволі складним завданням, а методика формування професійно орієнтованої КММ майбутніх вчителів іноземної, зокрема французької, мови являє собою комплексну проблему, вирішення якої вимагає врахування багатьох чинників – від психолого-вікових характеристик суб'єктів освіти до використання можливостей новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в умовах дистанційного навчання.

За В. Скалкіним, монологічне мовлення може виконувати декілька комунікативних функцій:

✓ інформативну – повідомлення інформації про предмети чи події навколишнього середовища, опис явищ, дій, стану;

✓ впливову – спонукання до дії чи попередження небажаної дії, переконання щодо справедливості чи несправедливості тих чи інших поглядів, думок, дій, переконань;

✓ експресивну (емоційно виразну) – використання мовленнєвого спілкування для опису стану, в якому знаходиться той, хто говорить, для зняття емоційної напруженості;

✓ розважальну – виступ людини на сцені чи серед друзів для розваги слухачів (наприклад, художнє читання, розповідь у неофіційній бесіді);

✓ ритуально-культову – висловлювання під час будь-якого ритуального обряду (наприклад, виступ на ювілеї) [61, с. 6].

При цьому важливим є те, що кожна з цих функцій має свої специфічні мовні засоби вираження думки, відповідні психологічні стимули і мету висловлювання.

Очевидно, що професійно орієнтована компетентність в монологічному мовленні майбутніх вчителів французької мови передбачає ґрунтовне оволодіння студентами усіма комунікативними типами висловлювання – опис, роздум, міркування, розповідь і т.д.

Мовними особливостями монологічного мовлення загальноновизнано такі:

- ✓ структурна завершеність речень;
- ✓ повнота фраз;
- ✓ різноструктурність фраз;
- ✓ ускладнений синтаксис;
- ✓ зв'язність висловлювань [45, с. 70].

У свою чергу, ЗМЗ у монологічному мовленні можуть виступати:

- ✓ адвербалії часу та послідовності – plus tard, après, puis;
- ✓ адвербалії причин та наслідку – c'est pourquoi, par conséquence, premièrement, deuxièmement, puisque, ainsi;

- ✓ усномовленнєві формули (кліше), які допомагають почати, продовжити чи закінчити висловлювання - *alors, bien, je voudrais vous dire, pour finir avec, à propos, ça me rappelle, en parlant de;*
- ✓ усномовленнєві формули (кліше), які показують ставлення того, хто говорить, до висловлювання - *comme ça, c'est (voilà) pourquoi, a cause de, bref, je pense, a mon avis, quant a moi, sana doute, on dit que* [45, с. 345].

З точки зору психології, монологічному мовленню, за А. Гембарук та І. Холод, властиві такі риси:

- ✓ однонаправленість (монологічне мовлення не розраховане на відповідну реакцію у вигляді мовлення вголос);
- ✓ зв'язність (вона відрізняє монологічне мовлення від випадкового набору речень і розглядається у двох аспектах – психологічному та мовному);
- ✓ тематичність (співвіднесеність висловлювання з будь-якою досить загальною темою, яка, у свою чергу, розпадається на низку підтем або мікротем);
- ✓ контекстність (яка насправді не протиставляється ситуативності, властивій діалогічному мовленню. Монолог також може бути ситуативним, а в деяких випадках – і наочно-ситуативним, як, наприклад, у кінофільмі чи телепередачі);
- ✓ безперервність (монологічне висловлювання, як правило, не обмежується однією фразою і триває протягом певного часу, не перериваючись, завдяки чому й досягається завершеність думки);
- ✓ послідовність і логічність (ці якості монологічного мовлення реалізуються в розвитку ідеї, основної фрази шляхом уточнення думки, доповнення до неї, пояснення, обґрунтування тощо) [44, с. 69–70].

У контексті теми нашого дослідження розглянемо таке часткове питання, як характеристика такого функціонального типу монологу як монолог-міркування.

В. Скалкін визначає міркування як аналіз певних проблем (включаючи порівняння, оцінку і висновки), представлений у формі монологу [61, с. 22].

На нашу думку, цей тип монологу є найскладнішим, оскільки передбачає особливу форму теоретичного мислення – умовивід. В основі будь-якого умовиводу (і, відповідно, роздуму, міркування) лежать причинно-наслідкові зв'язки. Мислячи умовиводами, людина намагається виявити причини певного явища та його наслідки, розглянути можливі варіанти рішень і обрати на власний розсуд той із них, який найбільшою мірою підходить. Крім того, у процесі навчання міркуванням обов'язково враховується не лише складність формулювання умовиводу з точки зору самого мислення, але й складність логічних відношень між окремими судженнями, які входять до його складу. Нагадаємо, що схема побудови міркування є наступною:

теза → аргументація (обґрунтування тези) → висновки.

Отже, у міркуванні теза є його головною, вихідною, провідною у смислового та структурного відношенні частиною, від якої відштовхуються, прямуючи до висновку.

Окрім цього, труднощі процесу навчання монологічному мовленню у вигляді міркування обумовлені також і його структурно-смісловими особливостями, які вимагають від суб'єктів освіти достатньо розвиненого, самостійного мислення та володіння відповідними мовними засобами. Додамо до цього ще й достатнє володіння навичками критичного мислення. Залежно від того, якою є мета міркування, воно може бути спрямованим на пошук нової істини, виведення нового знання з уже відомого, переконання чи спонукання слухачів до певних дій.

Із функціональної точки зору монолог-міркування можна класифікувати за такими видами:

- ✓ доведення правильності твердження, висловлювання або прислів'я чи приказки;
- ✓ інтерпретація твору мистецтва;

- ✓ оцінка літературного персонажа чи історичної особистості;
- ✓ вирішення ще усвідомленої, але вже об'єктивно вирішеної проблеми;
- ✓ вирішення актуальних проблем із особистого життя або життя соціуму.

Дослідниця О. Нечаєва пропонує виокремлювати різновиди монологу-міркування на основі більш узагальнених цілей, а відтак класифікація міркування має виглядати таким чином:

- ✓ оцінка предмета відповідно до наявності у нього певної ознаки;
- ✓ обґрунтування дій або станів;
- ✓ виявлення причинного зв'язку обумовлених явищ;
- ✓ визначення певної дії як необхідної;
- ✓ обґрунтування можливості визначення певної дії як необхідної;
- ✓ обґрунтування можливості чи бажаності дій;
- ✓ підтвердження чи заперечення чого-небудь у категоричній формі [52, с. 27].

У чистому вигляді монолог-міркування зустрічається достатньо рідко: зазвичай елементи аргументації доповнюються елементами опису або повідомлення. Так само в описах та розповідях використовуються й елементи міркування. Проте ми погоджуємося з думкою дослідниці Т. Тамбовкіної, яка наголошує на необхідності умовного розмежування комунікативних типів ММ у процесі навчання, оскільки це сприяє оволодінню окремими функціями мовлення, без реалізації яких неможливо якісно здійснювати процес говоріння.

З огляду на вищевказане, можна сформулювати основні синтаксичні особливості монологу-міркування, а саме: причинно-наслідковий зв'язок між реченнями, який забезпечується вживанням складнопідрядних речень з підрядними причини і наслідку, підрядними означальними і додатковими, а також вживанням інфінітивних зворотів.

З психологічної точки зору зміст монологічного висловлювання у вигляді міркування формується завдяки особливому психологічному процесу – аналітико-

мисленнєвому. Актуалізація подій та фактів, котрі піддаються осмисленню і оцінці, відбувається на основі пам'яті, а монолог-міркування, метою якого є спонукання слухачів до певних дій, потребує створення певного емоційного фону, в якому вольові процеси відіграють вельми важливу роль. Не останню роль у формуванні аргументації в монологі зазначеного типу відіграють також уява, фантазія, припущення, прогнозування.

Стосовно методичного аспекту формування професійно орієнтованої КММ майбутніх вчителів ФМ відзначимо, що він полягає насамперед в етапізації процесу оволодіння студентами іншомовним монологічним мовленням. Йдеться про три етапи, перший з яких полягає в оволодінні вміннями об'єднувати зразки мовлення у понадфразову єдність, другий – в оволодінні вміннями висловлюватися на понадфразовому рівні на основі мовленнєвої ситуації (контексту) за допомогою різних опор (наприклад, зображальних, вербальних, комбінованих опор) і, нарешті, третій – оволодіння вміннями висловлюватися на текстовому рівні в різних функціонально-сміслових типах усного мовлення.

Досягнення третього рівня виражається розвитком умінь виражати своє особисте ставлення до фактів чи подій, про які висловлюється студент, формулювати критичну оцінку і доводити правильність певного факту; включати до свого мовлення елементи розмірковування й аргументації. Одночасно має відбуватися збільшення обсягу висловлювання, тому студенти мають заздалегідь засвоїти ряд словосполучень і штампів, характерних для монологічного мовлення, що дає можливість передати своє особисте ставлення до обговорюваних подій та фактів.

- ✓ Як бачимо, успішність просування студента – майбутнього вчителя ФМ – під час вивчення іноземної мови взагалі, і французької – зокрема, визначається низкою чинників, серед яких найбільш значущими, на нашу думку, постають: вміння викладача представити мову як систему взаємопов'язаних елементів;
- ✓ раціональний розподіл діяльності в часі;

- ✓ висока мотивація до оволодіння іноземною мовою;
- ✓ врахування індивідуальних особливостей, зокрема, приналежність студента до когнітивно-лінгвістичного або комунікативно-мовленнєвого типу оволодіння мовою;
- ✓ адекватність реакції викладача на емоційні прояви студентів;
- ✓ опора на сформовані навички і засвоєні знання.

Таким чином, важливою умовою успішного навчання майбутніх вчителів французької мови є застосування саме компетентнісного підходу, тобто формування компетенцій різного роду: не лише передача певної суми знань, а й формування власної думки, відношення, ставлення, уміння і бажання в подальшому удосконалюватися. Значну роль у цьому відіграє принцип відбору навчального матеріалу, який має бути достатнім для формування міцних іншомовних навичок і умінь, відповідати інтересам, а також рівню інтелектуального, особистісного і загального розвитку студентів, бути націленим на мовленнєві дії, які здійснюються задля вирішення завдань усної мовленнєвої іншомовної комунікації, уможливити формування активного і пасивного запасу мовного матеріалу.

Визначальною ж умовою формування мовленнєвих навичок і умінь ММ іноземною мовою є комплекс вправ, у якому головне місце посідають комунікативні вправи, які виконуються у певній послідовності і необхідній кількості, широке використання візуального матеріалу і візуальної презентації навчального матеріалу, використання засобів і прийомів, які дозволяють зменшити вплив рідної мови, а також ефективне використання парних, групових і самостійних прийомів роботи, що базуються на фахових знаннях і життєвому й мовному досвіді студентів.

1.3. Автентичний подкаст як засіб формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх учителів французької мови

Розвиток інформаційного суспільства і модернізація системи вищої освіти викликає докорінну зміну підходів до освіти, суть яких, на думку О. Юдіної, полягає передовсім в «узагальненні світового досвіду, корекції освітнього процесу, в переході від окремих педагогічних технологій до інноваційних, творчих, особистісно-орієнтованих [75, с. 182]. У сучасній методиці навчання іноземних мов та культур це фундаментальне завдання реалізується шляхом розробки і впровадження у навчальний процес значної кількості ефективних технологій – технологій колективного і групового навчання, ігрових технологій, технології програмованого (комп'ютерного) навчання, технологій інтегрованого, проблемного і модульного навчання, інформаційно-комунікаційних технологій, технологій «Діалог культур», «Портфоліо», «Case Study» тощо, і кожна з них має чітку специфіку її застосування.

Зосередимо свою увагу на технологіях, які сьогодні вже достатньо глибоко проникли в життя суспільства і, як зазначає І. Страшко, виступають «інструментом набуття і підвищення рівня знань та однією з умов досягнення успіху і збільшення конкурентоспроможності на ринку праці» [63, с. 269].

Зростаючий вплив технологій Web 2.0 і згодом Web 3.0 в сучасних соціокультурних умовах та їх значний дидактичний потенціал фіксується вченими насамперед у площині освіти, розвитку особистості, комунікацій учасників освітнього процесу: «своєрідність сучасного підходу до організації навчальної діяльності освітніх суб'єктів, форми їх взаємодії зумовлена особливостями розвитку інформаційного суспільства, в якому людське спілкування та діяльність все більше технологізуються, а технології Web 2.0 поступово стають фундаментом світового освітнього процесу» [63, с. 269].

У такому контексті однією з перспективних за своєю ефективністю освітніх технологій постає подкастинг, що вже отримав і у вітчизняній, і в зарубіжній педагогічній науці своє висвітлення – особливо на теоретично-методологічному рівні. Активне впровадження подкаст-технології у навчальний процес та вивчення її освітніх можливостей, зокрема, при підготовці фахівців з різних галузей, які потребують знання ІМ, знайшло своє відображення у наукових публікаціях О. Бігич [27, 32], Н. Грицик [19], С. Данилюка [22], І. Дробіт [25], Т. Лещенко [38], С. Шехавцової [72] та багатьох інших. Засадничі положення подкаст-технології обґрунтовано такими зарубіжними дослідниками, як В. De Lièvre, G. Temperman & E. Dujardin [78], M. J.W. Lee & A. Chan [81], P. Man-Man [85], G. Salmon & P. Edirisingha [90], G. Stanley [91] тощо.

Подкастинг (від англ. *podcasting*) – «спосіб публікації звукових потоків, який дозволяє відтворювати подкасти (від англ. *podcast*) на веб-сторінці, переносити їх на власні пристрої і зберігати їх для подальшого використання» [63, с. 270].

Подкастинг відповідає потребам сучасного студентства, позаяк допомагає подолати розрив у доставці контенту сучасним зануреним в технології студентам. Адже в суспільстві вже сформувалося «мережеве покоління», покоління «цифрових аборигенів», яке виросло з новими інформаційно-комунікаційними технологіями, і для яких подкасти – це не тільки природний, але й абсолютно необхідний елемент їхнього життя [87, с. 2].

З технічної точки зору подкастинг відрізняється від інших способів поширення цифрового аудіо- та відеоматеріалу стандартизацією на основі протоколу RSS (Really Simple Syndication – Інтернет-технологія, яка дозволяє здійснювати трансляцію матеріалів сайту). Така стандартизація дозволяє уніфікувати опубліковані різними авторами файли незалежно від їхнього змісту. Тому наявність єдиної форми подання аудіо- та відеофайлів є тим ключовим фактором, який визначає успіх подкастингу і перманентно збільшує кількість слухачів і творців подкастів.

На думку І. Страшко, експоненціальне зростання подкастингу значною мірою зумовлене його інтерактивністю [63, с. 270], яка виражається завдяки наявним характерним рисам:

по-перше, учень або студент має свободу вибору, якого поки що не запропонувала жодна інша технологія, – можливість самому формувати контент (освітній, інформаційний тощо), тобто отримувати саме те, що його цікавить. У даному випадку вибір тут постає як складно організована діяльність, яка має свої мотивацію, управління (пошук в категоріях) й операціональну структуру (завантаження подкастів, підписка на них). Така діяльність є чутливою до впливів зовнішніх факторів і регулюється суб'єктом освіти, а також включає в себе простий смисловий та екзистенціальний (особистісний) вибір, як такий, що найбільш повно розкриває суть даного феномена і рівнозначну вибірність його проявів. Відтак освоєння подкастингу здійснюється шляхом розвитку ментальної, морально-етичної, світоглядної, естетичної та інших найважливіших характеристик особистості;

по-друге, подкастинг уможливорює реалізацію творчого потенціалу суб'єктів освітнього процесу, переводячи їх з категорії пасивних реципієнтів до категорії активних його учасників. І хоча звичайне сприйняття аудіовізуальної інформації також є інтерактивним, але в цьому випадку не інформація управляє людиною, а людина – інформацією, оскільки саме вона вибирає, аналізує, усвідомлює та використовує;

по-третє, подкастинг дозволяє учням/студентам управляти своїм часом, самостійно вибудовувати власну траєкторію навчання, працюючи з навчальним матеріалом в індивідуальному темпі, в зручний для них час, оскільки завантаження, прослуховування та перегляд подкастів можливі будь-коли і будь-де, навіть за допомогою мобільного телефону;

по-четверте, система гіпертекстових зв'язків між різними подкастами і засобами їх обробки та редагування, а також розміщення архівів подкастових курсів та програм на веб-сторінках дають змогу усунути такі обмеження

особистісного спілкування, як одномоментність, розширюючи там самим можливості отримання необхідної інформації з урахуванням індивідуальних вподобань та стилів навчання.

На підставі вищезазначеного подкастинг можна вважати одним з важливих компонентів сучасного процесу підготовки майбутніх фахівців, формою взаємодії суб'єктів освітнього процесу, їх особистісного і професійного становлення. У контексті мовної освіти використання подкастів дозволяє забезпечити учнів/студентів додатковою мовною практикою, сприяє організації міжкультурної комунікації шляхом поширення та обміну подкастами в мережі і допомагає долати бар'єри, що виникають при спілкуванні іноземною мовою. Отже, освітній потенціал використання технології подкастингу у процесі формування професійно орієнтованої КММ засвідчується такими її характеристиками, як:

- 1) легкість поширення інформації;
- 2) стандартизація формату подачі інформації;
- 3) поліфункціональність – можливість розвивати декілька видів мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, аудіювання, письмо, підвищення соціокультурної компетенції шляхом отримання інформації про культуру мови, що вивчається);
- 4) доступність;
- 5) профільність;
- 6) актуальність, тобто можливість для користувача підписатися на отримання подкастів і регулярно поповнювати свій архів новими матеріалами з Інтернету;
- 7) комунікативність та інтерактивність, яка полягає у можливості діалогового режиму роботи користувача з мобільним пристроєм, за яким він має змогу самостійно обирати інформацію, швидкість і послідовність її передачі;
- 8) безмежність охоплення аудиторії;
- 9) можливість самостійного вибору студентом освітнього аудіовізуального контенту;

10) підтримка персонально-орієнтованого та мобільного навчання, мобільність – розширення навчального середовища, що забезпечує можливість звернення до матеріалів подкаста у будь-який час і за межами навчального закладу, а також дає змогу обрати режим навчання відповідно до індивідуальних особливостей сприймання інформації;

11) автентичність представленого матеріалу, що робить процес вивчення ІМ більш умотивованим та ефективним;

12) медіакомпетентність завдяки формуванню базових умінь і навичок роботи з комп'ютерними платформами та сервісами;

13) багатоканальне сприймання, що базується на одночасному сприйманні зорової та слухової інформації;

14) стійка мотивація, яка формується внаслідок задоволення пізнавальних мотивів під час вивчення ІМ;

15) автономність, яка дає змогу користувачу діяти відповідно до власних потреб у навчанні, темпів навчання та рівня навченості;

16) продуктивність, що також виступає потужним імпульсом для навчання ІМ в аспекті, зокрема, діяльнісного підходу, тому що, створюючи та публікуючи у мережі власні аудіо- чи відеоматеріали, студенти працюють із перспективною інформаційною технологією у реальній ситуації.

Вищенаведений перелік характеристик технології подкастингу дозволяє розглядати автентичний подкаст як перспективний дидактичний засіб формування професійно орієнтованої КММ студентів. Зокрема, на підтвердження даної тези дослідниця С. Моргунова зазначає, що подкаст передбачає «можливість розміщення, прослуховування або перегляду аудіо- чи відеофайлів на сервісі подкастів», дає можливість обговорення змісту подкасту у мікроблозі, сприяючи тим самим розвитку когнітивних здібностей студентів, уміння навчатися як співпрацюючи, так і самостійно [50, с. 185]. Результатом аналізу методичних можливостей сервісу подкастів у процесі вивчення ІМ, здійсненого Г. Соломатіною, є висновок про те, що «розвитку навичок говоріння сприяє запис

студентами навчальних подкастів іноземною мовою», а прослуховування чи перегляд подкастів підвищує рівень вміння аудіювання [50, с. 185]. Так само покращення зазнають й навички письма та читання у процесі мережевого обговорення навчальних подкастів у зоні мікроблогу або веб-форуму й індивідуальної роботи студентів під час обговорення подкастів.

Використовуючи навчальні подкасти у процесі формування професійно орієнтованої КММ, викладач має змогу вирішувати низку методичних завдань, серед яких:

- ✓ розширення і збагачення лексичного словника студентів;
- ✓ формування та вдосконалення їх граматичних навичок;
- ✓ розвиток уміння говоріння та писемного мовлення.

Дослідницею С. Моргуною запропоновано використання навчальних подкастів з метою розвитку вміння говоріння шляхом створення повідомлень, які містять найбільш важливу інформацію за певною темою; стислої передачі змісту отриманої інформації; складання розповіді про себе, своє оточення, свої плани; обґрунтування власних намірів або вчинків; розмірковування про певні факти чи події з наведенням прикладів, аргументів, висновків; висловлювання своєї позиції стосовно певної проблеми [50, с. 185].

Стосовно розвитку вмінь аудіювання робота з подкастом вимагає розуміння студентами мети і тематики репрезентованого текстового матеріалу, логічної послідовності викладу інформації або аргументації, усвідомлення взаємопов'язаності фактів, причин, подій, визначення власного ставлення до предмета обговорення, прогнозування, а також можливості висловити свої міркування щодо почутого (побаченого).

З іншого боку, викладач ІМ під час відбору змісту навчання ММ повинен звертати увагу на рівень професійності створення подкастів. Ми погоджуємося з думкою фахівців, що вирішення цього завдання передбачає звернення до директорії подкастів, де можна обрати необхідну категорію, яка відповідає тематиці змістового модуля, і переглянути перелік подкастів, доступних до

завантаження. Найбільш відомим сервером подкастів на сьогодні є YouTube, але водночас вважаємо за доцільне додати до нього ще декілька франкомовних подкаст-платформ, які ми рекомендуємо для вивчення ФМ:

- Coffee Break French, створений на Radio Lingua Network. Ця подкаст-платформа допомагає вивчати французьку мову, а також отримувати культурну інформацію про франкомовний світ. На даний момент представлено чотири рівня: абсолютний новачок, середній, вище за середній та просунутий. На кожному рівні є 40 уроків, тривалістю від 10 до 15 хвилин;

- News in slow French – новини повільною французькою. На цю платформу щотижня додається подкаст, ідеєю якого є послухати, як носії французької мови розповідають про поточні події, новини та культуру спрощеною французькою мовою. Оратори говорять повільно і чітко вимовляють слова. Також є подкасти для початківців, середніх та просунутих учнів, хоча здебільшого вони рекомендовані для людей, які володіють ФМ на базовому рівні. Окрім новин, пропонуються також бесіди ведучих, обговорення деяких граматичних питань та висловів ФМ;

- Français Authentique – це система, розроблена французом Йоханом Текфаком з метою допомогти тим, хто вивчає ФМ, просунутися у процесі вивчення французької, зокрема, в розширенні словникового запасу та оволодінні ідіоматичними виразами;

- French Pod 101 – це частина серії подкастів 101, яка містить аудіоуроки багатьма мовами. Програма French Pod 101 складається з аудіо- та відеоуроків, мобільних додатків, програмного забезпечення для настільних комп'ютерів та веб-сторінки з уроками французької мови. French Pod 101 пропонує велику кількість коротких подкастів для учнів будь-якого рівня – від початківців до просунутих, а кожний подкаст являє собою урок про певний аспект мови або культури;

- подкаст-платформа Podcast français facile містить різноманітні розділи, серед яких «Dialogues», «Vocabulaire», «Textes» тощо, робота з якими дозволить

якісно урізноманітнити методичну діяльність викладача і навчальну роботу студента з формування вмінь ММ.

У контексті розгляду дидактичних можливостей автентичного подкасту для формування професійно орієнтованої КММ майбутніх учителів ФМ акцентуємо також увагу і на тому, що ефективне вивчення ІМ неможливе без усвідомлення національного культурного середовища, а коли йдеться про ІМ за професійним спрямуванням, то й сфери професійної діяльності. Досвід дослідниці І. Дробіт підтверджує, що подкасти «дають змогу студентам ознайомитися зі зразками автентичного мовлення, з актуальними питаннями та проблемами» в певних галузях у глобальному масштабі і водночас «залучитися до процесу їхнього обговорення» [25, с. 91].

Крім того, технологія подкастингу передбачає також інтерактивне обговорення, яке проводиться на веб-сторінці, де розміщений подкаст. Відтак студент має можливість висловити свій погляд не лише в межах аудиторії, але й отримати на нього відгуки в Інтернеті.

В цілому зазначимо, що подкастинг можна віднести до додаткових засобів навчання ММ, застосування яких сприяє індивідуалізації процесу вивчення ІМ, стимулює студентів до дослідницької і творчої діяльності, розширює їхній інтелектуальний кругозір. У свою чергу, автентичний подкаст ми можемо розглядати як такий засіб навчання, який відкриває нові горизонти для удосконалення мовних і мовленнєвих навичок студентів, їхнього знайомства з культурою франкомовного світу та спеціальністю, яку вони опановують. З огляду на надзвичайний інтерес методистів до цієї інтерактивної технології, використання подкастів у навчальному процесі виступає яскравою демонстрацією мобільності сучасної системи освіти загалом, її адаптивного характеру і спрямованістю на осучаснення методів і засобів навчання, інноватику, науково-дослідницьку діяльність.

Висновки до 1 розділу

У цьому розділі нами узагальнено провідні теоретико-методологічні положення, які на сьогодні закладені в основу наукового обґрунтування методики формування професійно орієнтованої франкомовної КММ, а також конкретизовано цілі та зміст формування цільової компетентності студентів 3 курсу – майбутніх вчителів ФМ. Нами з'ясовано, що взаємозалежний характер складових КММ – знань, умінь та навичок студента – обумовлює розвиток його комунікативних здібностей, реалізація яких у навчальному процесі уможливорює його здатність до побудови монологічного висловлювання.

Здійснений аналіз робочої навчальної програми з практики усного та письмового мовлення французької мови дозволив виявити її значний потенціал для формування КММ у студентів 3 курсу.

Нами конкретизовано сутність практичної, освітньої, виховної, розвивальної та професійної цілей, а також охарактеризовано предметний та процесуальний компоненти змісту формування професійно орієнтованої КММ у студентів 3 року навчання.

Крім того, узагальнено сучасні теоретико-концептуальні засади науковців й визначено психолого-педагогічні та методичні передумови, які лежать в основі процесу формування компетентності у франкомовному монологічному мовленні, і зокрема, у побудові студентом монологу-міркування.

Опрацювання наукових публікацій, що висвітлюють аспекти використання такої інтерактивної технології, як подкаст-технологія, дозволило нам дійти висновку про значні методичні можливості автентичного подкасту як засобу формування професійно орієнтованої КММ майбутніх учителів французької мови

РОЗДІЛ 2

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ В МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНОГО ПОДКАСТУ

2.1. Критерії відбору навчального матеріалу для формування професійно орієнтованої компетентності у франкомовному монологічному мовленні у майбутніх учителів французької мови з використанням автентичного подкасту

Застосування технології подкастингу для формування професійно орієнтованої КММ майбутніх учителів ФМ вимагає визначення критеріїв відбору відповідного навчального матеріалу.

У сучасній методиці під навчальним матеріалом розуміють «спеціально відібраний та методично організований матеріал, який студенти повинні засвоїти у процесі навчання» [1, с. 108].

Завдання визначення одиниць та критеріїв відбору навчального матеріалу для формування професійно орієнтованої компетентності у франкомовному ММ спонукає нас враховувати низку чинників, виокремлених дослідницею О. Баб'юк:

- специфіка професійної діяльності майбутніх вчителів ФМ;
- цілі формування професійно орієнтованої франкомовної компетентності в монологічному мовленні;
- вимоги програми;
- обсяг навчального часу;
- специфіка організації навчального процесу, умови навчання (аудиторні заняття та поза аудиторна самостійна робота; робота з ресурсами мережі Інтернет он-лайн та офф-лайн);
- погляди вчених на проблему [6, с. 85].

До професійно орієнтованого матеріалу для навчання майбутніх учителів монологу французькою мовою дослідниця О. Баб'юк слушно пропонує віднести такі одиниці: 1) лексичні одиниці, якими потрібно оволодіти для ефективної реалізації монологу та 2) мовленнєвий навчальний матеріал, опрацювання якого сприятиме формуванню вмінь ММ [6, с. 5].

Відтак у контексті досліджуваної нами проблеми одиницями професійно орієнтованого навчального матеріалу для формування КММ у майбутніх учителів ФМ зазначимо, що лексичними одиницями для створення монологу-міркування можуть виступати лексичні та займенникові повтори, сполучними та сполучникові прислівники, прислівники або сполучення іменника з прикметником у ролі обставини місця і часу (адвербалії), артиклі тощо. Сюди ж ми пропонуємо віднести усномовленнєві формули, які допомагають почати, продовжити або закінчити висловлювання (pour commencer, eh bien, j'aimerais vous dire ceci, restons-en là, cela me rappelle, soit dit en passant, en parlant de;), а також показують ставлення того, хто говорить, до висловлювання (pour moi, il n'y a pas de doute, c'est bien clair, je ne suis pas sûr, les gens disent, donc, c'est pour ça, à cause de ça, bref). Натомість до мовленнєвого навчального матеріалу ми пропонуємо віднести тексти, наочність у вигляді статичних картинок, і, звісно, аудіо- та відеоматеріал, зокрема, автентичний подкаст.

Критерії відбору одиниць навчального матеріалу, за Н. Бориско, – це «основні ознаки, за допомогою яких оцінюється матеріал, доцільність або недоцільність його використання для реалізації певних навчальних цілей» [10, с. 104].

Ми погоджуємося з позицією дослідниці Л. Бондар, яка вважає, що критеріями відбору лексичних одиниць можуть виступати такі:

- сполучуваність;
- семантична цінність;
- частотність;
- стилістична необмеженість; словотвірна здатність;
- тематичність;

- практична доцільність;
- професійна спрямованість;
- зразковість (взірцевість) [9, с. 90].

Враховуючи тему нашого дослідження і з метою уникнути переобтяження, викликаного обмеженістю у часі викладача, ми пропонуємо узяти за основу такі критерії відбору лексичних одиниць:

1) уживаність та частотність, що дозволяє відібрати найбільш уживані лексичні одиниці, які застосовуються, зокрема, при побудові монологу-міркування;

2) тематичність, тобто відбір лексичних одиниць має здійснюватися в межах тематики, передбаченої програмою;

3) сполучуваність, яка передбачає відбір лексичних одиниць, здатних сполучатися з великою кількістю слів й тим самим сприяють розширенню можливостей мовця у побудові монологу.

Наступним етапом у відборі навчального матеріалу для формування професійно орієнтованої КММ у майбутніх учителів ФМ є з'ясування критеріїв відбору мовленнєвого матеріалу. У цьому питанні заслуговують на розгляд неоднозначні позиції вітчизняних методистів.

Так, наприклад, Л. Бондар пропонує обрати за критерії відбору мовленнєвого матеріалу автентичність, професійну спрямованість та комунікативність, функціональність, новизну й інформаційну цінність, соціокультурну т соціолінгвістичну цінність інформації, авторитетність Інтернет-джерела, урахування особливостей домінантних навчальних стилів студентів [9, с. 87 - 88].

Натомість дослідниця С. Кіржнер виокремлює принципи та критерії відбору такої одиниці мовленнєвого матеріалу, як автентичний художній фільм: за принципи вона приймає основні дидактичні та методичні положення та вимоги, необхідні для врахування під час відбору навчального матеріалу, а критерії трактує як якісні і кількісні ознаки фрагментів автентичних художніх фільмів, за

якими визначається їх доцільність чи недоцільність для використання у навчальному процесі [33, с. 62]. До принципів авторка відносить автентичність, професійну адекватність, репрезентативність іншомовного професійного дискурсу, новизну й інформаційну цінність, жанрову належність, а серед критеріїв вона зазначає доступність, урахування тривалості відеофонограми, співвідношення монологічного й діалогічного мовлення, прагматичність, нормативність та відносну правильність, співвідношення слухової та візуальної інформації, реактивність тощо [33, с. 69].

Беручи до уваги, що в якості інноваційного дидактичного засобу ми обираємо автентичний подкаст, у відборі мовленнєвого матеріалу для формування КММ у майбутніх учителів ФМ вважаємо за доцільне спиратися на критерії відбору навчального матеріалу, запропоновані дослідницею О. Баб'юк [6, с. 88 - 90].

Отже, представимо критерії відбору навчального матеріалу для формування професійно орієнтованої КММ у майбутніх учителів ФМ:

- критерій автентичності, дотримання якого забезпечує використання мовленнєвого матеріалу, який носії мови продукують для носіїв мови, а не для навчальної ситуації. Такий матеріал є взірцем монологічного мовлення, джерелом інформації, мовленнєвих моделей;
- критерій тематичності, дотримання якого забезпечує відбір матеріалу з урахуванням тематики, передбаченої програмою;
- критерій професійної інформативності, дотримання якого надає матеріалу професійної значущості для майбутніх фахівців, сприяє розширенню не лише мовних, але й предметних знань студентів, матеріал може бути застосований в подальшій професійній діяльності;
- критерій доступності та посильності, який означає відповідність матеріалу рівню франкомовної КК студента, а також кореляцію з його предметними знаннями;
- критерій соціокультурної цінності, згідно з яким відбирається той навчальний матеріал, у якому міститься цікава та важлива для майбутнього

вчителя ФМ інформація про визначні місця, події, процеси, досягнення; притаманні франкомовній культурі форми спілкування, мовленнєвої та не мовленнєвої поведінки носіїв ФМ тощо;

- критерій авторитетності джерела, дотримання якого забезпечуватиме відповідність представленої інформації сучасному стану справ, а також належне мовленнєве та мовне оформлення;
- критерій тривалості звучання та темпу мовлення (для аудіо- та відеоматеріалів). Згідно з психологічними даними, рекомендовано на прослуховування фонограми виділяти від 4 до 7 хвилин, а щодо темпу мовлення, оптимальним вважається середній темп, який для французької мови становить 7 складів за секунду, що говорить про те, що ФМ відноситься до мов швидкого темпу.

Таким чином, проведена нами робота з визначення критеріїв відбору навчального матеріалу для формування професійно орієнтованої КММ у майбутніх учителів ФМ дозволяє перейти до наступного підрозділу, де розглядаються можливості практичного використання педагогічної подкаст-технології у навчанні студентів франкомовного монологічного мовлення.

2.2. Практичне використання педагогічної подкаст-технології у процесі формування й розвитку умінь монологічного мовлення майбутніх учителів французької мови

У цьому підрозділі ми, спираючись на теоретично-методичні засади використання автентичного подкасту у формуванні професійно орієнтованої КММ у майбутніх учителів французької мови, презентуємо варіант реалізації зазначеної інноваційної педагогічної технології.

Згідно зі схемою етапізації формування умінь іншомовного ММ (див. підрозділ 1.2), а також з урахуванням сформульованих критеріїв відбору навчального матеріалу відповідного спрямування (див. підрозділ 2.1), нами було розроблено і запропоновано до впровадження комплекс вправ для навчання продукування монологу-міркування на основі автентичного відеоподкасту за темою «L'environnement», яка вивчається студентами III курсу в межах першого змістового модуля навчальної дисципліни «Практика усного і писемного мовлення французької мови».

Зауважимо, що вибір нами в якості автентичного подкасту саме відеоподкасту обумовлений двома причинами:

по-перше, відеоподкаст належить до групи полімодальних сучасних засобів навчання, які використовують здатність людського організму сприймати інформацію одночасно по декільком каналам. У цьому сенсі відеоподкаст містить візуальну та адитивну модальності, тобто під час його перегляду інформація сприймається одночасно зоровим і слуховим каналами, що, безперечно, сприяє кращому його засвоєнню;

по-друге, відеоподкаст має очевидні переваги перед аудіоподкастом, оскільки він більшою мірою компенсує відсутність мовно-культурного середовища.

Пропонований комплекс вправ складається з трьох груп, які за змістом відповідають основним етапам формування вмінь франкомовного монологічного мовлення:

I група – вправи для вдосконалення лексичних та граматичних навичок говоріння;

II група – вправи для навчання об'єднувати зразки мовлення у понадфразову єдність;

III група – вправи для навчання продукування монологу-міркування на основі автентичного відеоподкасту.

У ході розробки комплексу вправ ми дотримувалися таких вимог:

- відповідність рівню навчання монологічного мовлення B2;
- поступовість у зростанні складності завдання (від простого – до складного);
- за змістом вправи повинні містити у собі типові комунікативні ситуації або проблеми для обговорень;
- вправи мають активізувати пізнавальний інтерес студентів і бути вмотивованими [28].

Комплекс вправ для навчання продукування монологу-міркування на основі автентичного відеоподкасту

Тема: L'environnement

I. Група вправ для вдосконалення лексичних та граматичних навичок говоріння

Вправа 1.

Мета: формувати навички вживання засобів міжфразового зв'язку в усному мовленні.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Répondez à la question «Pourquoi les problèmes environnementaux existent-ils?» Utilisez les expressions suivantes :

ADDITION	<i>et, de plus, puis, en outre, non seulement ... mais encore, de surcroît, ainsi que, également...</i>
ALTERNATIVE	<i>ou, soit ... soit, tantôt ... tantôt, ou ... ou, ou bien, seulement ... mais encore, l'un ... l'autre, d'un côté ... de l'autre, d'une part... d'autre part...</i>
CLASSIFICATION ENUMERATION	<i>d'abord, tout d'abord, de prime abord, en premier lieu, premièrement, en deuxième lieu, en second lieu, deuxièmement, après, ensuite, de plus, quant à, en troisième lieu, puis, en dernier lieu, pour conclure, enfin...</i>
EXPLICATION	<i>savoir, à savoir, c'est-à-dire, soit...</i>
ILLUSTRATION	<i>par exemple, comme, ainsi, c'est ainsi que, c'est le cas de, notamment, entre autres, en particulier, à l'image de, comme l'illustre, comme le souligne, tel que...</i>
LIAISON	<i>alors, ainsi, aussi, d'ailleurs, en fait, en effet, de surcroît, de même, également, puis, ensuite, de plus, en outre...</i>
TEMPS	<i>quand, lorsque, avant que, après que, alors que, dès lors que, depuis que, tandis que, en même temps que, pendant que, au moment où...</i>

Вправа 2.

Мета: активізувати вивчену лексику за темою.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Nommez comment ces catastrophes sont appelées et ce qui les unit en un groupe de catastrophes.

Вправа 3.

Мета: активізувати вивчену лексику за темою.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Choisissez un numéro ! Vous êtes un tel animal... Vous avez maintenant le temps d'écrivez et d'imaginez que vous êtes un tigre, que vous vouliez dire à l'humanité de ne pas disparaître de la surface de la terre. Expliquez pourquoi c'est important !

1	2	3
4	5	6
7	8	9

1 Le renard polaire	2 L'ours polaire	3 Le panda roux
4 Le tigre	5 L'hippopotame	6 Le guépard
7 Le koala	8 Le dauphin rose	9 La girafe

**II. Група вправ для навчання об'єднувати зразки мовлення
у понадфразову єдність**

Вправа 1.

Мета: навчити студентів поєднувати фрази у понадфразову єдність.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Remplissez le schéma ci-dessous. Choisissez un problème environnemental et pensez aux causes et aux conséquences. Présentez votre résultat avec un rapport en utilisant des connecteurs logiques.

Les problèmes environnementaux	Les causes	Les conséquences
1. Changement climatique 2. Pollution atmosphérique 3. Déforestation 4. Production de déchets 5. Pénurie d'eau 6. Production non écologique 7. Pollution du sol		

Вправа 2.

Мета: навчити студентів об'єднувати фрази у понадфразову єдність з використанням опори.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, комунікативна.

Інструкція. Que est le point commun entre ces animaux? Réfléchissez et expliquez votre réponse en 15 phrases.

Вправа 3.

Мета: навчити студентів об'єднувати фрази у понадфразову єдність.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Votre ami veut rejoindre le Parti vert en Ukraine. Décrivez ce parti et réfléchissez à la signification de "vert" dans le nom de ce parti. Résumez votre réponse en 20 phrases en utilisant des connecteurs logiques.

Вправа 4.

Мета: навчити студентів будувати монологічне висловлювання на понадфразовому рівні.

Тип вправи: репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Pensez aux problèmes environnementaux en Ukraine. Faites une carte mentale des raisons les plus courantes des problèmes écologiques. Utilisez la structure suivante : Introduction – énoncez clairement le sujet et votre opinion. Corps principal – 2 paragraphes (2 exemples et 2 raisons). Conclusion – reformuler ou résumer l'opinion. Faites un monologue en 20 phrases.

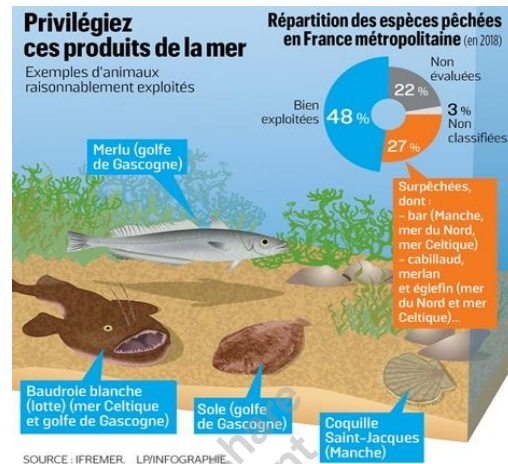
III. Група вправ для навчання продукування монологу-міркування на основі автентичного відеоподкасту

Вправа 1.

Мета: підготувати студентів до перегляду відеоподкасту.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Lisez bien l'affiche et commentez l'idée principale de cette affiche!

Вправа 2.

Мета: навчити студентів знаходити інформацію під час перегляду відеоподкасту.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Regardez la vidéo (<https://www.youtube.com/watch?v=PgeamTm-CUE>) et répondez aux questions suivantes: quel poisson est le plus pêché et pourquoi?, la surpêche est-elle punissable?, dans quels pays les gens pêchent le plus de poissons?, quel service est responsable de la prise en charge des habitants de la mer?, dans quels pays est le plus pénalisé pour la surpêche?

Вправа 3.

Мета: навчити студентів продукувати монолог з опорою на відеоподкаст.

Тип вправи: продуктивна, комунікативна.

Інструкція. Vous travaillez dans le Parti vert en Ukraine. Aujourd'hui, vous avez une réunion avec des collègues sur la surpêche. Votre rapport est «Quel est le danger de la surpêche et comment préserver le milieu aquatique en Ukraine?».

Вправа 4.

Мета: навчити студентів будувати монолог-міркування.

Тип вправи: продуктивна, комунікативна.

Інструкція. Vous êtes favorable à la réintégration des ours dans les Pyrénées, et votre partenaire est contre. Vous devriez réfléchir et donner votre avis sur pourquoi il est important pour l'écologie de réintégrer les ours.

Вправа 5.

Мета: підготувати студентів до перегляду відеоподкасту.

Тип вправи: репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Donner des conseils à l'impératif pour protéger l'environnement où vivent les animaux sauvages !

Вправа 6.

Мета: навчити студентів знаходити інформацію під час перегляду відеоподкасту.

Тип вправи: продуктивна, комунікативна.

Інструкція. Regardez la vidéo (<https://enseigner.tv5monde.com/fiches-pedagogiques-fle/le-grizzly>) et dites pourquoi il est devenu difficile pour les ours de vivre dans leur environnement.

Вправа 7.

Мета: навчити будувати монолог-міркування з опорою на відеоподкаст.

Тип вправи: продуктивна, комунікативна.

Інструкція. Vous travaillez dans une réserve écologique et vous devez vous produire lors d'un festival de la ville avec un sujet «Comment l'humanité peut-elle aider les grizzlys à ne pas disparaître de notre planète? Faites un monologue en 20 phrases.

Вправа 8.

Мета: підготувати студентів до перегляду відеоподкасту.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Réfléchissez au titre de la vidéo et dites de quoi il s'agira – «Le septième continent de plastique»?

Вправа 9.

Мета: навчити студентів знаходити інформацію під час перегляду відеоподкасту.

Тип вправи: рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна.

Інструкція. Regardez la vidéo (<https://enseignants.lumni.fr/fiche-media/00000001468/dechets-plastiques-dans-le-pacifique-un-7e-continent.html>) et répondez aux questions: qu'est-ce que le 7 continent de plastique?, pourquoi a-t-il été formé?, quelle menace représente-t-il pour les animaux marins?, les écologistes et les scientifiques travaillent-ils sur ce problème?

Вправа 10.

Мета: навчити будувати монолог-міркування з опорою на відеоподкаст.

Тип вправи: продуктивна, комунікативна.

Інструкція. Vous êtes le scientifique en chef de l'environnement et vous avez pour tâche présenter le phénomène du septième continent de plastique et l'illustrer. En plus, vous devez réfléchir aux conseils et à la solution pour lutter contre le problème. Vous avez pour mission de présenter les résultats sous forme de rapport lors d'une conférence scientifique.

Пропонований комплекс вправ був апробований під час педагогічної практики у групі СОф 02-20 на заняттях з дисципліни «Практика усного і письмового мовлення французької мови» під час проходження нами педагогічної і науково-асистентської практики у першому семестрі 2022 року. Одна з розробок занять з даними вправами представлено у додатку (див. **Додаток**).

Розробка комплексу вправ для навчання франкомовному ММ вимагає також і значної уваги до організації контролю і оцінювання продукovanого студентом монологу. Очевидним є те, що контроль за продуктивними видами навчання, а саме – говоріння і письмо, здійснювати дуже складно через відсутність ключів до завдання і суб'єктивний характер оцінювання. Попри це, можна скористатися запронованим дослідницею О. Українською шкалюванням оцінювання рівня сформованості компетентності, де фігурують цілісний (оцінювання відповіді на

основі загального враження) та аналітичний (оцінювання за окремими категоріями) підходи до оцінювання [6, с. 140]. Крім того, заслуговує на увагу використання критеріальної шкали, яка на думку О. Баб'юк, дозволяє точніше оцінити студентів й водночас дає можливість студентам зорієнтуватися, за якими критеріями їх оцінюватимуть [6, с. 140].

Зазначимо також, що за нашими спостереженнями, розвиток монологічного мовлення з використанням автентичного відеоподкаста надає процесу самого навчання позитивної емоційності, захоплює і цікавить студентів, особливо, якщо вони на достатньому рівні володіють французькою мовою. Зростає їх мотивація і активність, матеріал засвоюється краще, виникає обмін думками між студентами, що, на нашу думку, також сприяє кращому оволодінню вміннями франкомовного монологічного мовлення.

Висновки до 2 розділу

Розробці комплексу вправ для формування професійно орієнтованої КММ у майбутніх учителів французької мови з використанням автентичного відеоподкасту передувало опрацювання нами питань, пов'язаних з етапізацією процесу формування ММ та визначенням критеріїв відбору лексичних одиниць та навчального матеріалу для реалізації зазначеного методичного завдання.

Розглядаючи автентичний подкаст як засіб для формування професійно орієнтованої КММ майбутніх фахівців шляхом створення монологу-міркування й водночас як одиницю навчального матеріалу, ми визначили та обґрунтували такі основні критерії відбору навчального матеріалу, як: автентичність; тематичність; професійна спрямованість; доступність та посильність; авторитетність джерела; тривалість.

На підставі визначених критеріїв нами було розроблено комплекс вправ для формування і розвитку умінь монологічного мовлення у студентів третього року навчання з використанням автентичного відеоподкасту. Комплекс вправ складається з трьох груп вправ: I група – вправи для вдосконалення лексичних та граматичних навичок говоріння; II група – вправи для навчання об'єднувати зразки мовлення у понадфразову єдність; III група – вправи для навчання продукування монологу-міркування на основі автентичного відеоподкасту.

РОЗДІЛ 3

ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ПОДКАСТІВ

3.1. Організація та проведення пробного навчання майбутніх учителів французької мови монологічному мовленню за допомогою автентичних подкастів

Опис у попередніх розділах теоретичних аспектів досліджуваної нами проблеми та розробка комплексу вправ, спрямованих на формування професійно орієнтованої КММ майбутніх учителів французької мови з використанням автентичного відеоподкасту, уможливили проведення пробного навчання з метою ефективності розробленої методики.

Пробне навчання – це «дослідження, побудоване переважно на ерудиції та педагогічній інтуїції учителя, який здійснює науковий пошук» [45, с. 46]. В його основі лежить евристичний підхід, який реалізується у вигляді дослідження первинної робочої гіпотези викладача, висунутої на підставі власного досвіду навчання студентів ІМ, а його застосування дозволяє, з одного боку, підтвердити або спростувати первинно обґрунтоване допущення, спрямоване на удосконалення окремих аспектів процесу навчання ІМіК, а з іншого – скоротити час на розробку шуканого варіанту режиму навчання.

За визначенням іншого дослідника П. Гурвича, пробне навчання являє собою «організовану для вирішення певної методичної проблеми спільну діяльність учасників експерименту та експериментатора» [21, с. 39-40]. Вона має такі ознаки, як:

- ✓ точна обмеженість у часі (фіксовані початок і кінець);
- ✓ попереднє формулювання гіпотези;

- ✓ наявність плану і організації структури відповідно до висунутої гіпотези; наявність можливості ізолювати враховувати методичний вплив досліджуваного фактора;
- ✓ вимірювання вхідного і вихідного стану релевантних до проблеми дослідження знань, умінь та навичок за тими критеріями, які відповідають специфіці проблеми, а також цілям експерименту.

Пробне навчання реалізовано під час педагогічної і науково-асистентської практики з першої іноземної мови (французької) з 26 вересня по 22 жовтня 2022 року. Вибірку, на якій досліджувалася динаміка рівня володіння монологічним мовленням, склали студенти групи СОф 02-20 спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.023 Французька мова і література. Загалом було проведено 12 занять з нормативної дисципліни «Практика усного і писемного мовлення французької мови».

Під час пробного навчання нами реалізовано наступні завдання:

- розроблено гіпотезу пробного навчання;
- розроблено та проведено вхідне тестування з метою визначення рівня володіння ММ студентами групи СОф 02-20;
- розроблено комплекс вправ для навчання ММ;
- проведено вихідне тестування з метою визначення характеру динаміки рівня володіння ММ, а отже, й результативності пробного навчання;
- проведено аналіз та інтерпретацію результатів пробного навчання.

Конкретизація вищезазначених завдань полягає передусім у виконанні таких завдань:

- 1) провести усний передекспериментальний зріз з метою визначення вихідного рівня сформованості у студентів вмінь складати монолог-міркування;
- 2) проаналізувати результати даного передекспериментального зрізу з метою визначення можливості проведення пробного навчання;

3) провести пробне навчання на основі розробленої методики для інтерактивного навчання майбутніх учителів французької мови монологічного мовлення з використанням автентичних подкастів;

4) провести усний післяекспериментальний зріз для визначення досягнутого рівня сформованості вмінь монологу-міркування;

5) проаналізувати результати післяекспериментального зрізу, інтерпретувати їх та порівняти з результатами зрізу передекспериментального;

6) на основі узагальнення отриманої інформації сформулювати висновок стосовно ефективності впровадження у навчальний процес розробленого комплексу вправ та завдань, спрямованих на формування професійно орієнтованої КММ студентів 3 курсу.

Реалізація плану проведення даного методичного експерименту передбачає такі робочі етапи, як: 1) організація, 2) реалізація, 3) визначення результатів дослідження і 4) аналіз та інтерпретація отриманих результатів.

На першому етапі нами було сформульовано базисні положення пробного навчання – мета і гіпотеза, розроблено вправи для вхідного та вихідного тестування, підготовлено відповідні навчально-методичні матеріали і розроблено критерії оцінки умінь ММ.

Головна мета пробного навчання полягала у дослідженні ефективності розробленої методики формування професійно орієнтованої КММ у студентів III курсу. Відповідно до визначеної мети було нами сформульовано гіпотезу про те, що рівень сформованості КММ у студентів при використанні розробленого комплексу вправ з використанням автентичних відеоподкастів матиме позитивну динаміку, тобто буде підвищуватися.

Перевірка даної гіпотези здійснювалася за допомогою:

- ✓ проведення вхідного тестування;
- ✓ підготовки та проведення пробного навчання у групі СОф 02-20;
- ✓ проведення вихідного тестування;
- ✓ аналізу отриманих результатів;

✓ підведення підсумків щодо перевірки сформульованої гіпотези.

На основі аналізу науково-теоретичних джерел, що висвітлюють різноманітні аспекти формування професійно орієнтованої компетентності у франкомовному монологічному мовленні, а також беручи до уваги характерні особливості монологу-міркування, нами було обрано такі критерії для оцінки рівня володіння ММ студентами:

- зміст і організація монологу-міркування (Contenu et organisation);
- використання ЗМЗ (L'utilisation des connecteurs logiques);
- мовна правильність висловлювання (La justesse linguistique de l'expression).

Перший критерій оцінки висловлювання – зміст і організація монологу-міркування – включає в себе детальність і точність, глибину охоплення теми, міру організованості та логічності, відповідність схемі побудови монологу-міркування, тобто наявності усіх композиційних складових монологу-міркування – чітко сформульованої тези, аргументації та висновків.

Другий критерій кількісно характеризує вживання ЗМЗ у монологічному висловлюванні.

Третій критерій оцінювання ММ включає в себе правильне граматичне оформлення монологічного висловлювання, вживання лексичних одиниць, які відповідають даній комунікативній ситуації (тематичі монологу-міркування).

На рівні оцінювання результативності студентів у побудові монологу-міркування з використанням автентичного відеоподкасту нами було обрано 4-бальну шкалу, яка поділяється на оцінки «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно», відповідно до якої було співвіднесено рівні сформованості КММ у студентів експериментальної групи на початку та наприкінці пробного навчання (див. табл. 3.1).

Нами було проведено підготовчу роботу до проведення пробного навчання, а також вхідне та вихідне тестування для визначення рівня сформованості КММ у студентів експериментальної групи на початку та наприкінці пробного навчання з

метою отримання емпіричних даних, які дозволили б перевірити висунуту нами гіпотезу про характер динаміки означеної компетентності у майбутніх вчителів ФМ.

Теми вхідного та вихідного тестування відрізняються, оскільки на початку нашої практики студенти експериментальної групи вивчали тему «Le caractère et ses composantes», а потім перейшли, згідно з робочою програмою, до теми «L'environnement».

Таблиця 3.1

**Шкала оцінювання
(pour présentation orale)**

Les critères	Excellent (haut niveau)	Très bien (moyen niveau)	Bien (niveau inférieur à la moyenne)	Satisfaisant (niveau faible)
Contenu et organisation	Les informations sont détaillées et précises, couvrent le sujet de manière approfondie, sont présentées de manière organisée et logique, comprennent une introduction et des conclusions claires. La formulation est engageante et a un flux naturel	Les informations comprennent des détails essentiels, sont exactes, sont présentées de manière organisée, les conclusions sont généralement claires	Les informations comprennent la plupart des détails essentiels, sont pour la plupart exactes et partiellement organisées, les conclusions ne sont pas claires	Les informations manquent de détails essentiels, ne sont pas exactes et sont présentées de manière désorganisée. La formulation n'a pas de sens.
L'utilisation des connecteurs logiques	de 7 à 10 bien utilisé	de 5 à 7 bien utilisé	de 3 à 5 bien utilisé	jusqu'à 3 phrases utilisées ou aucune
La justesse linguistique de l'expression	Pratiquement aucune fautes grammaticale et lexicale	2-3 fautes grammaticales ou lexicales	4-6 fautes grammaticales ou lexicales	7 et plus fautes grammaticales ou lexicales

Вхідний тест**Тема – Le caractère et ses composantes****Курс – 3****Вид монологу – монолог-міркування**

Exercice 1. Êtes-vous d'accord qu'il n'y a pas deux caractères identiques? Oui ou non, et expliquez pourquoi? Faites un monologue en 20 phrases.

Exercice 2. Comment nous pouvons renforcer notre caractère?
Expliquez votre opinion en 15 phrases.

Exercice 3. Pierre doit aider son collègue à faire la tâche. Cependant, son collègue Ivan ne veut rien faire et demande à Pierre de tout faire pour lui. Comment réagira un vrai mélancolique/colérique/flegmatique/sanguin?
Imaginez une telle situation, choisissez un tempérament et réfléchissez à la réaction de Pierre le mélancolique/colérique/flegmatique/sanguin. Résumez votre réponse en 15 phrases.

Exercice 4. Est-il nécessaire pour vous de transformer votre caractère? Qu'est-ce qui peut inciter à vous changer? Quels sont les atouts de votre tempérament? Faites un monologue en 20 phrases.

Exercice 5. Regardez la vidéo (<https://youtu.be/bXzXJ93naKY>) et expliquez votre opinion en 20 phrases. Quelle est l'importance de notre prénom?

Результати, отримані в ході вхідного тестування, представлені у табл. 3.2.

Вихідний тест

Тема – L'environnement

Курс – 3

Вид монологу – монолог-міркування

Exercice 1. Regarde les image. A votre avis, de quoi s'agit-il ?
Faites un mini-monologue 15 à 20 phrases.

Exercice 2. Vous êtes écologiste et vous devez maintenant présenter à vos travailleurs vos réflexions sur l'avenir de notre planète. Résumez votre réponse en 20 phrases en utilisant des connecteurs logiques.

Exercice 3. Le 7ème continent, c'est quoi?

Analyser le problème des déchets et de la pollution des eaux à l'échelle planétaire. Exprimez votre opinion en 25 phrases.

Exercice 4. Regardez la vidéo et expliquez votre opinion en utilisant des connecteurs logiques en 20 phrases. Citez les causes de l'extinction des animaux. Parlez des animaux qui sont menacés par certaines activités humaines. Vidéo - <https://www.youtube.com/watch?v=jROimBXPnqI>

Exercice 5. Regardez la vidéo et et réfléchissez à la question en utilisant des connecteurs logiques. Comment l'humanité peut-elle aider les coqs de bruyère à ne pas disparaître de notre planète ? Faites un monologue en 20 phrases. Vidéo - <https://enseigner.tv5monde.com/fiches-pedagogiques-fle/le-coq-de-bruyere>.

Результати вихідного тестування студентів експериментальної групи представлено у таблиці 3.3, а порівняльна діаграма динаміки їхнього рівня володіння ММ студентами отримала своє унаочнення на рис. 3.1.

Таблиця 3.2

Результати вхідного тестування студентів групи СОФ 02-20

№ п/п	Прізвище та ім'я студента	Критерії			Середній бал
		Зміст і організація монологу-міркування	Використання ЗМЗ	Мовна правильність висловлювання	
1.	Афан-ва С.	3	4	3	3,3
2.	Б-ко А.	3	3	3	3,0
3.	Гр-ка В.	4	5	5	4,7
4.	Дем-юк А.	3	3	3	3,0
5.	Р-ка Л.	4	4	4	4,0
6.	Те-ка С.	3	5	5	4,3
7.	Ла-к В.	4	4	5	4,3
Загальний середній бал групи		3,4	4,0	4,0	3,8

Таблиця 3.3

Результати вихідного тестування студентів групи СОф 02-20

№ п/п	Прізвище та ім'я студента	Критерії			Середній бал
		Зміст і організація монологу-міркування	Використання ЗМЗ	Мовна правильність висловлювання	
1.	Афан-ва С.	4	4	3	3,7
2.	Б-ко А.	4	4	3	3,7
3.	Гр-ка В.	5	5	5	5,0
4.	Дем-юк А.	3	4	3	3,3
5.	Р-ка Л.	5	4	4	4,3
6.	Те-ка С.	4	5	5	4,7
7.	Ла-к В.	5	5	5	5,0
Загальний середній бал групи		4,3	4,4	4,0	4,2

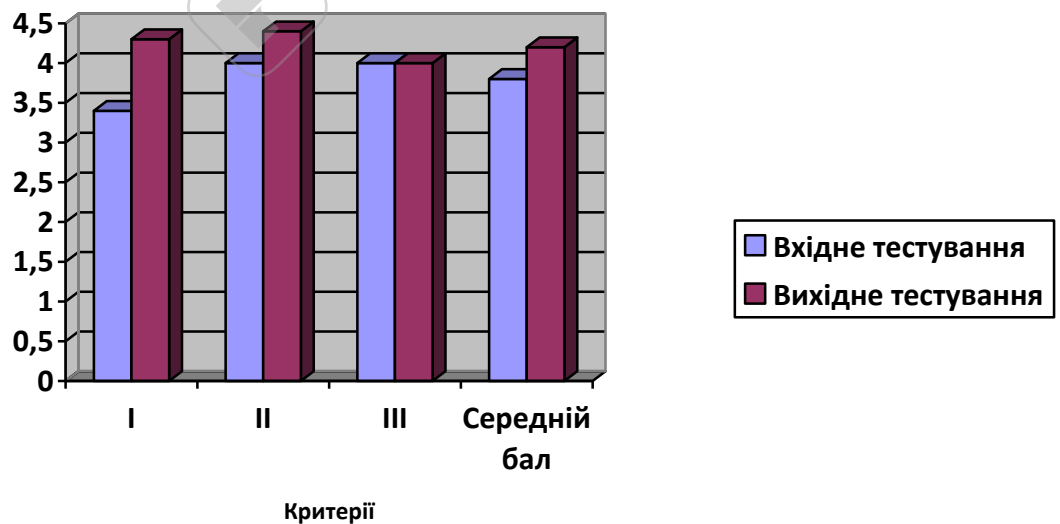

Рис. 3.1 Порівняльна діаграма результатів вхідного та вихідного тестування з формування вміння франкомовного монологічного мовлення

3.2. Інтерпретація та аналіз результатів проведення пробного навчання майбутніх учителів французької мови монологічному мовленню з використанням подкаст-технології

На етапі вхідного тестування студенти експериментальної групи в цілому показали відносно низький усереднений результат володіння вміннями монологічного мовлення (3,8), що здебільшого виявлялося у допущенні граматичних помилок, неправильного використання часових форм, форми одними і множини, пропуску артиклів. Попри досить високий рівень володіння французькою мовою, в монологі-міркуванні студенти досить рідко використовували засоби міжфразового зв'язку, а найбільші труднощі у них викликало завдання 5, оскільки для його виконання потрібно було використовувати інформацію, узятую з відеоподкасту. Аналіз успішності групи за окремими критеріями виявив, що за наявності середнього рівня використання ЗМЗ та мовної правильності монологічного висловлювання вони відстають за критерієм змісту і організації монологу-міркування, де їх рівень нижче середнього. Найвищий середній бал у групі становить 4,7, а найменший – 3,0.

Опрацювання даних, отриманих на етапі вхідного тестування, дозволило перейти до етапу проведення методичного експерименту (пробного навчання). Після його завершення було виконане вихідне тестування, результати якого показали позитивну, хоча й незначну, на наш погляд, динаміку. Так, загальний середній бал групи зріс, але це відбулося скоріше за рахунок покращення досягнень студентів за двома першими критеріями. Проведення пробного навчання дозволило студентам покращити свої результати за критерієм змісту й організації монологу-міркування, що можна пояснити насамперед тим, що в ході пробного навчання вони отримали практичний досвід побудови монологу-міркування з використанням автентичного відеоподкасту. Так само спостерігається й зростання показників за критерієм вживання засобів міжфразового зв'язку, що можна пояснити не лише ефективністю цього

інноваційного дидактичного засобу, але й певними психологічними змінами в самій атмосфері навчальної роботи, яка помітно додала вмотивованості студентам, позитивно вплинула на тих, хто виявляв певний страх висловлюватися і помилятися. Водночас спостерігалось й підвищення пізнавального інтересу майбутніх учителів французької мови до нових форм навчання, активності в груповій та індивідуальній роботі, бажання якомога частіше використовувати можливості подкастингу у вирішенні навчальних завдань. На цьому етапі найвищий індивідуальний середній бал становить 5, а найменший – 3,3.

Відтак загальний приріст рівня оволодіння франкомовним монологічним мовленням склав + 0,4 бали, а за окремими критеріями результати розподілилися наступним чином: за I критерієм + 0,9 бала, за II критерієм +0,4 бали і за III критерієм +0,4 бали. Це дозволяє стверджувати, що використання автентичного відеоподкасту у практиці формування професійно орієнтованої КММ у майбутніх учителів французької має сприятливий вплив, але його все ж таки не можна вважати найбільш дієвим засобом навчання монологічному мовленню. На нашу думку, подкаст слід розглядати як допоміжний методичний інструмент, одну зі складових сукупності технологій, які мають інноваційний характер.

Так само ми вважаємо, що досить незначна динаміка рівня оволодіння ММ студентами пояснюється ще й тим, що на пробне навчання було виділено замало часу, аби вони могли повною мірою апробувати свої вміння будувати монолог-міркування, оскільки цей функціональний тип монологу традиційно вважається чи не найскладнішим.

В цілому ж отримані результати свідчать про актуальність, затребуваність та ефективність розробленого нами комплексу вправ для формування франкомовної компетентності у ММ з використанням подкаст-технології.

3.3. Методичні рекомендації щодо формування умінь монологічного мовлення у контексті професійної підготовки майбутніх учителів французької мови

Аналіз отриманих результатів дослідження дозволив нам розробити деякі методичні рекомендації стосовно формування професійно орієнтованої КММ у майбутніх учителів ФМ з використанням автентичного подкасту.

На наш погляд, удосконалення навчальної роботи з формування вмінь монологічного мовлення слід розпочинати з її дидактичного рівня.

Так, процес формування певної компетентності завжди залежить в першу чергу від мети. Тому врахування і конкретизація цілей формування компетентності в іншомовному монологічному мовленні є відправною точкою на цьому шляху. Перш за все ми маємо на увазі практичну мету, яка полягає у досягненні майбутніми учителями французької мови рівня B2 франкомовної компетентності в монологічному мовленні відповідно до ЗЄР з мовної освіти, та професійну, спрямовану на розвиток умінь продукувати монологічне висловлювання в межах професійних тем у різних ситуаціях спілкування з відповідними комунікативними намірами [6, с.170]. Не менш важливими є й інші цілі формування професійно орієнтованої франкомовної компетентності в монологічному мовленні: так, освітня ціль передбачає розширення кругозору студентів, усвідомлення ними специфіки спілкування французькою мовою; виховна мета, що реалізується шляхом підбору відповідного навчального матеріалу, опрацювання якого дозволяє виховувати толерантне ставлення до інших культур, розвивальна мета, яка стосується всебічного розвитку особистості, її психічних процесів, окремих психологічних механізмів, мотивації, здібностей студента, його готовності до участі в іншомовному професійному спілкуванні, здатності до організації власного навчання, самоконтролю та самооцінки тощо.

Разом з тим організація процесу навчання монологічному мовленню майбутніх учителів французької мови повинна будуватися навколо ідеї

«пріоритетності розвитку особистості студента, його самореалізації, врахування і задоволення його потреб, відповідності навчального середовища його інтересам» [6, с.171]. Це завдання вирішується не в останню чергу завдяки використанню сучасних методів, засобів, різноманітних організаційних форм (взаємонавчання, навчання у парі, у малих групах). Крім того, вітчизняні методисти наполягають на необхідності індивідуалізації навчального процесу, автономії майбутніх учителів ІМ, розвитку їх рефлексивних здібностей, мотивації, забезпечення активного характеру процесу оволодіння монологом французькою мовою. Ті, хто навчає іншомовному монологічному мовленню студентів, повинен постійно тримати в полі зору триаду емоційного, соціального та інтелектуального розвитку майбутнього фахівця.

Важливим методичним аспектом є також те, що викладачі повинні знати, які саме знання, навички та вміння потрібно формувати та розвивати в студентах. Разом з тим і студенти мають усвідомлювати свій актуальний рівень досягнень і які навички та вміння потребують особливої уваги. Тому ми приєднуємося до рекомендації дослідниці О. Баб'юк на початку навчання обов'язково ознайомлювати студентів з переліком знань, навичок та вмінь, які повинні бути сформовані для ефективною реалізації їхніх професійних обов'язків [6, с. 172], у тому числі й тоді, коли йдеться про навчання іншомовного монологічного мовлення.

В організаційному сенсі очевидно виглядає необхідність поєднання індивідуальної, парної і групової роботи на заняттях з розвитку вмінь та навичок ММ, оскільки не лише розвиток ММ відбувається швидше, але й студенти отримують можливість перевірити рівень власного мовлення як через самооцінювання, так і за допомогою оцінки з боку іншого, що дозволяє демократизувати процес спілкування, мінімізувати страх помилки, а отже, створити сприятливу комунікативну атмосферу для навчання ММ. Інтеграція матеріалу автентичного подкасту в заняття з ММ також допомагає цьому в повній мірі, оскільки урізноманітнює зміст тематичного заняття, спонукає студентів до пізнавальної активності, викликаній прослуховуванням/переглядом аудіо- і

відеоінформації, їх бажання висловити власні думки з приводу почутого/побаченого у межах навчальних завдань і не тільки. Можна навіть рекомендувати використання подкастів з певною регулярністю, особливо наприкінці виучуваної теми, коли студентами достатньо добре напрацьований лексичний словник, відкориговано граматичну компетенцію, сформовано основний тезаурус з теми, усвідомлено логіку «занурення» в тему й відпрацьовано основні прийоми і способи аудиторної і самостійної роботи.

Розроблений і апробований нами комплекс вправ для формування франкомовної КММ для студентів III курсу в межах такого функціонального типу монологу, як монолог-міркування, з використанням автентичного відеоподкасту може застосовуватися здебільшого для підготовлених слухачів, але це не виключає проведення пропедевтичної роботи на перших курсах, зокрема, у вигляді факультативних занять або гуртків. Загалом, на нашу думку, оволодіння КММ студентів має носити репродуктивно-продуктивний і продуктивний характер (по мірі вивчення ними ІМ), що спрямовує викладання практики усного мовлення ІМ від навчання розширювати репродуктивні висловлювання до побудови і розвитку власного продуктивного мовлення, яке дозволяє студенту випрацьовувати індивідуальний стиль професійного мовлення.

Пріоритетами розвитку навичок побудови монологу-міркування на основі використання автентичного подкасту для студентів 3 курсу ми вважаємо перш за все змістовність і логічну організованість монологічного висловлювання, а також розширення діапазону вживання ЗМЗ.

Розглядаючи критерії відбору навчального матеріалу для формування професійно орієнтованої КММ майбутніх учителів ФМ, ми зауважували, що процес прослуховування/перегляд автентичного подкасту має бути включений у контекст певних навчальних вправ, які умовно можна поділити на три групи.

З методичної точки зору використання автентичних подкастів потребує вступного етапу, який можна представити у вигляді вправ, які дозволяють актуалізувати наявні навички, знання та вміння студентів з монологічного

мовлення: наприклад, на початку заняття викладач презентує ключові слова, про значення яких можна здогадатися або потрібно пояснити їх значення (С. Моргунова); запропонувати студентам скласти асоціограму із ключовим словом або визначити ключове слово з теми заняття, що сприяє повторенню й узагальненню студентами словникового запасу за певною тематикою.

На етапі прослуховування/перегляду автентичного подкасту студентам можна запропонувати вправи, в яких потрібно, наприклад, виокремити з поданих слів ті, що використовувалися в подкасті, доповнити таблицю, використавши окремі слова з подкасту, обрати або розподілити за змістом подкасту ілюстрації тощо.

Після прослуховування/перегляду автентичного подкасту студентам можна запропонувати відповісти на питання, сформулювати назви частин поданого аудіо- чи відео тексту, скласти перелік ключових слів, дати назву окремим частинам аудіо/відео тексту. Зазначимо, що цей етап роботи з автентичними подкастами має значний творчий потенціал: викладач може запропонувати студентам продовжити історію, самим скласти питання до тексту, порівняти їх з питаннями партнера і розіграти інтерв'ю, зрештою, побудувати власний монолог-міркування з вираженням свого ставлення до піднятої у подкасті теми.

У перспективі навчальна робота з формування професійно орієнтованої КММ у майбутніх учителів ФМ може бути доповнена такою інноваційною технологією, в основі якої лежить проектна діяльність, і результатом її реалізації стане створення тематичного подкасту самими студентами. Очевидно, що використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій вимагає від викладача-методиста значного практичного досвіду у цій галузі, але тут не менш важливим буде й педагогічне обґрунтування доцільності такої методики.

Узагальнюючи вищесказане, ми сформували перелік методичних рекомендацій щодо організації формування у майбутніх учителів франкомовної компетентності в ММ з використанням автентичного подкасту:

- ✓ врахування рівня володіння франкомовною КММ, фактори розвитку самоосвітньої компетентності студента;
- ✓ чітке визначення мети та змісту формування франкомовної компетентності;
- ✓ здійснення відбору навчально-методичних матеріалів за чітко окресленими критеріями;
- ✓ з метою активізації діяльності студентів поєднувати різні форми роботи з формування професійно орієнтованої КММ (індивідуальну, в парах, у малій групі);
- ✓ використовувати різні форми контролю і діагностування навчальних досягнень студента;
- ✓ упроваджувати компетентісно орієнтовані форми і методи навчання, комунікативні вправи для формування франкомовної КММ, а також застосовувати розроблений комплекс вправ для навчання майбутніх учителів компетентності в ММ з використанням подкаст-технології;
- ✓ з метою успішної реалізації франкомовної КММ активно використовувати інноваційні педагогічні технології і педагогіку партнерства;
- ✓ активно використовувати інформаційні ресурси університету для цільової аудиторії студентів з метою формування франкомовної КММ;
- ✓ розробити алгоритми роботи з різними функціональними типами монологів;
- ✓ упроваджувати комплекс вправ з функціональним типом монологу – монологом-міркуванням з використанням автентичних подкастів.

Реалізація пропонованих нами методичні рекомендації щодо організації навчання майбутніх учителів монологічного мовлення сприятиме забезпеченню ефективності навчання франкомовному ММ і, зрештою, надання якісних освітніх послуг.

Висновки до 3 розділу

У цьому розділі ми описали критерії оцінювання сформованості вмінь франкомовного ММ у продукуванні монологу-міркування студентами III курсу, підготовку, хід та результати пробного навчання з перевірки ефективності методики формування франкомовної КММ майбутніх учителів французької мови з використанням автентичного відеоподкасту. Інтерпретація результатів пробного навчання здійснювалася на основі визначення характеру динаміки рівня сформованості вмінь ММ студентів на прикладі монологу-міркування. Кількісні дані представлені у вигляді таблиць та порівняльної діаграми.

Нами сформульовано перелік методичних рекомендацій організаційного характеру щодо формування франкомовної КММ у майбутніх учителів засобами подкаст-технології, серед яких: визначення мети і змісту навчання ММ; врахування рівня сформованості КММ у студентів; розробка комплексу вправ відповідно до етапів формування ММ, поєднання різних форм організації навчання ММ та різних видів контролю.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного наукового дослідження було теоретично обґрунтовано, розроблено на практиці та експериментально перевірено методику навчання майбутніх учителів французької мови ММ з використанням відеоподкасту. Узагальнення теоретичних та напрацювання практичних результатів дозволило зробити такі висновки та рекомендації.

Метою дослідження були розробка та експериментальна перевірка ефективності технології формування у майбутніх учителів французької мови професійно орієнтованої іншомовної компетентності в монологічному мовленні з використанням автентичних подкастів. У ході реалізації зазначеної мети нами було опрацьовано масив науково-методичної інформації стосовно формування у студентів компетентності в монологічному мовленні з використанням автентичного подкасту, досліджено зміст та структуру компетентності в монологічному мовленні, конкретизовано цілі та зміст формування професійно орієнтованої КММ, визначено його психолого-педагогічні та методичні передумови, а також дидактичні можливості сучасного інноваційного методичного засобу – автентичного подкасту.

Результати проведеного аналізу підтвердили необхідність створення та наукового обґрунтування технології навчання майбутніх фахівців вмінням монологічного мовлення зі складання монологу-міркування та достатньою мірою довели актуальність дипломної роботи.

В основу методичної розробки технології навчання майбутніх фахівців вмінням ММ було покладено критерії відбору навчального матеріалу для реалізації поставленого завдання. Зокрема, було виділено основні критерії щодо відбору подкастів, які слід використовувати для розробки комплексу вправ по формуванню компетентності в іншомовному монологічному мовленні: автентичність, тематичність, професійна інформативність, доступність та посиленість, тривалість. З урахуванням зазначених критеріїв та вимоги

поетапного формування вмінь монологічного мовлення нами було розроблено комплекс відповідних вправ, де в якості опори використовується відеоподкаст.

Цей комплекс вправ був успішно апробований під час нашої педагогічної і науково-асистентської практики зі студентами 3 курсу – майбутніми учителями французької мови в межах вивчення ними нормативної навчальної дисципліни «Практика усного і письмового мовлення французької мови».

Ефективність запровадження у навчальний процес технології формування професійно орієнтованої КММ з використанням автентичного подкасту була перевірена шляхом проведення пробного навчання, у процесі якого якість формування у студентів умінь створювати монолог-міркування на основі відеоподкасту відслідковувалася за допомогою передескпериментального та післяекспериментального тестування. Його результати в цілому показали позитивну динаміку, при цьому було з'ясовано, що найбільші труднощі у студентів виникають по таким критеріям, як «Зміст і організація монологу-міркування» та «Використання ЗМЗ», що є зрозумілим, оскільки дотримання саме цих двох критеріїв є визначальним у створенні даного функціонального типу монологу. З іншого боку, запровадження занять, на яких використовується описана нами технологія, в систему професійної мовної підготовки майбутніх учителів ІМ, помітно сприяє інтенсифікації процесу формування професійно орієнтованої КММ.

Аналіз та інтерпретація результатів пробного навчання уможливили формування низки методичних рекомендацій щодо навчання студентів вмінням монологічного мовлення з використанням автентичного подкасту.

Отримані в ході виконання дипломної роботи результати засвідчують доцільність подальшого теоретичного та практичного опрацювання методичних проблем використання інтерактивних технологій в цілому, і подкастів зокрема, для формування у майбутніх фахівців професійно орієнтованої компетентності в іншомовному монологічному мовленні.

РЕЗІЮМЕ

Кваліфікаційна робота присвячена темі «Методика формування професійно орієнтованої компетентності у монологічному мовленні майбутніх учителів французької мови». Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, резюме українською і французькою мовами, списку використаних джерел і додатку.

У першому розділі описано цілі та зміст, психолого-педагогічні та методичні передумови формування професійно-орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх учителів французької мови, а також визначено методичні можливості педагогічної технології подкастингу на прикладі автентичного подкасту.

У другому розділі висвітлено окремі аспекти технології формування компетентності в іншомовному монологічному мовленні, а саме – критерії відбору навчального матеріалу для формування компетентності в іншомовному монологічному мовленні, а також комплекс вправ з розвитку монологічного мовлення у вигляді монологу-міркування з використанням автентичного відеоподкасту.

У третьому розділі розкрито підготовку, хід та результати пробного навчання задля перевірки ефективності розробленої методики формування професійно-орієнтованої франкомовної компетентності в монологічному мовленні студентів III курсу, інтерпретовано результати пробного навчання.

У загальних висновках висвітлені результати дослідження та пробного навчання професійно орієнтованої франкомовної компетентності в монологічному мовленні з використанням подкаст-технології і доведена актуальність кваліфікаційної роботи.

Ця дипломна робота складає разом зі списком використаних джерел та додатками 93 сторінок, серед яких 70 сторінку займає основна частина. Список використаних джерел нараховує 91 посилання, серед яких 55 джерел –

українською, 20 – російською, 1 – польською, 9 – французькою та 6 – англійською мовами.

Ключові слова: монологічне мовлення, компетентність в монологічному мовленні, автентичний подкаст, монолог-міркування.

RÉSUMÉ

La mémoire est consacré au thème "Méthodologie de formation de la compétence à orientation professionnelle en discours monologue des futurs enseignants de la langue française". L'ouvrage comprend une introduction, trois chapitres, des conclusions, un résumé en ukrainien et en français, une liste des sources utilisées et une annexe.

Dans le premier chapitre, nous avons décrit les objectifs et le contenu, les prérequis psycho-pédagogiques et méthodologiques pour la formation d'une compétence à orientation professionnelle dans le discours monologue des futurs enseignants de la langue française, et également déterminé les possibilités méthodologiques de la technologie pédagogique du podcasting en utilisant l'exemple d'un podcast authentique.

Dans le deuxième chapitre, nous avons mis en évidence certains aspects de la technologie pour la formation de la compétence dans le discours monologue en langue étrangère, à savoir les critères de sélection du matériel pédagogique pour la formation de la compétence dans le discours monologue en langue étrangère, ainsi qu'un ensemble d'exercices pédagogiques pour le développement du discours monologue sous la forme d'un monologue-raisonnement à l'aide d'un podcast authentique.

Dans le dernier chapitre, afin de vérifier l'efficacité de la méthodologie développée, la préparation, le déroulement et les résultats de la formation expérimentale des étudiants de 3e année à la capacité de composer un monologue-raisonnement à l'aide d'un podcast authentique sont révélés.

En conclusion, les résultats de la recherche et de l'essai de formation de la compétence professionnelle en langue française à la parole monologue à l'aide de la technologie des podcasts sont mis en évidence et la pertinence du travail de qualification est prouvée.

Ce travail de diplôme, ainsi que la liste des sources utilisées et des annexes, se compose de 93 pages, parmi lesquelles 70 la partie principale occupe la page. La liste des sources utilisées comprend 91 références, dont 55 sources en ukrainien, 20 en russe, 1 en polonais, 9 en français et 6 en anglais.

Mots clés : discours monologue, compétence en discours monologue, podcast authentique, monologue-raisonnement.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков). Санкт-Петербург : Златоуст, 1999. 472 с.
2. Алексеева Л. Е. Методика обучения профессионально ориентированному иностранному языку : курс лекций : метод. пособие. Санкт-Петербург : Изд-во СПбГУ, 2007. 136 с.
3. Алхазисвили А. А. Основы овладения устной иностранной речью. Москва : Просвещение, 2000. 334 с.
4. Баб'юк О. В. Відбір професійно орієнтованого матеріалу для навчання майбутніх фахівців сфери туризму монологу англійською мовою. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Сер. Педагогічні науки. 2018. Вип. 2. С. 112 – 120.
5. Баб'юк О. В. Дидактичні передумови формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в монологічному мовленні майбутніх фахівців сфери туризму. *Педагогічний альманах* : збірник наук. праць. Херсон, 2017. Вип 35. С. 74 – 80.
6. Баб'юк О. В. Формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в монологічному мовленні майбутніх фахівців сфери туризму: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук 13.00.02 / Тернопільський нац. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2019. 280 с.
7. Білоус С. Мета і зміст навчання майбутніх філологів англійського усного монологічного персуазивного мовлення. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Сер. Педагогічні науки. 2017. № 1(66). С. 189 – 193.
8. Бондар Л. В. Вимоги до навчального матеріалу для формування компетентності у франкомовному говорінні майбутніх фахівців з

- інформаційних технологій. *Наукові записки [Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова]*. Сер. Педагогічні та історичні науки. 2013. Вип. 112. С. 22 – 29.
9. Бондар Л. В. Методика навчання французького професійно спрямованого монологічного мовлення студентів технічних спеціальностей з урахуванням їх навчальних стилів: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Національний технічний університет «КПІ». Київ, 2011. 334 с.
10. Бориско Н. Ф. Концепция учебно-методического комплекса для практической языковой подготовки учителей немецкого языка (на материале интенсивного обучения) : монография. Киев : Изд. центр КГЛУ, 1999. 268 с.
11. Буряк М. Ефективність методики взаємопов'язаного формування в майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційній компетентності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 1(85). С. 3 – 17.
12. Вацило О. В. Етапи навчання майбутніх інженерів-механіків англійського професійно орієнтованого монологічного мовлення. *Вісник Черкаського університету*. Сер. Педагогічні науки. 2017. № 15. С. 18 – 23.
13. Вацило О. В. Модель організації навчання монологічного мовлення майбутніх інженерів-механіків з використанням інформаційної технології подкастів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. Сер. Педагогічні науки. 2015. № 131. С. 23 – 28.
14. Вишневецький О. І. Методика навчання іноземних мов : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2011. 206 с.

15. Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам: лингводидактика и методика : учеб. пособие. Москва : Академия , 2004. 336 с.
16. Гез Н. И., Фролова Г. М. История зарубежной методики преподавания иностранных языков. Москва : Академия, 2008. 256 с.
17. Голотюк О. В. Розвиток монологічного мовлення студентів V курсу на уроках французької мови з теми «Екологія». *Педагогічні науки: Зб. наук. праць*. Херсон : Вид-во ХДУ, 2013. Вип. 60. С. 256 – 260.
18. Голубнича Л. О. Навчання монологічному мовленню під час роботи з усною темою на заняттях з іноземної мови у немовних ВНЗ. *Іноземні мови у вищій освіті: лінгвістичні, психолого-педагогічні та методичні перспективи*: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 15 листопада 2016 р.) Харків, 2016. С. 49 – 51.
19. Грицик Н. В. Технологія подкастинг у викладанні іноземної мови (за професійним спрямуванням). *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Сер. Педагогічні науки. 2015. Вип. 124. С. 24 – 26.
20. Гришкова Р. О. Методика навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів нефілологічних спеціальностей : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. 220 с.
21. Гурвич П. Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранных языков. Владимир : Изд-во Владимирского пед. ин-та, 1980. 104 с.
22. Данилюк С. С. Подкаст як засіб формування професійної компетентності сучасних фахівців. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2014. Вип. 34. С. 153 – 160.
23. Дворжец О. С. Интенсификация процесса обучения на основе использования аутентичных видеоматериалов. *Вестник Омского университета*. 2004. № 2. С. 136 – 139.

24. Драб Н. Л. Навчання майбутніх економістів іншомовного професійно спрямованого монологічного мовлення (монологу-презентації німецькою мовою): дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Київський національний лінгвістичний університет. Київ, 2005. 201 с.
25. Дробіт І. М. Використання подкастів при викладанні англійської мови за професійним спрямуванням. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2011. № 5(2). С. 89 – 92.
26. Дружченко Т. П. Методика диференційованого навчання англійського усного монологічного мовлення майбутніх юристів: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2018. 266 с.
27. Електронні засоби навчання іноземних мов студентів: досвід розробки й апробації: колективна монографія / О. Б. Бігич та ін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2012. 160 с.
28. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
29. Задорожна І. П. Методика організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння компетенцією в монологічному мовленні. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2011. № 5. С. 50 – 62.
30. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке. Москва : Просвещение, 1978. 159 с.
31. Кардаш Л. В. Специфіка монологічного мовлення: психологічний та лінгвістичний аспекти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер. Філологічна. 2015. Вип. 57. С. 54 – 58.
32. Кейсова і подкаст технології формування міжкультурної компетентності: колективна монографія / О. Б. Бігич та ін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. 160 с.

33. Кіржнер С. Е. Навчання майбутніх юристів усного професійно спрямованого англійського монологічного мовлення з використання автентичної відеофонограми: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Київський національний лінгвістичний університет. Київ, 2009. 285 с.
34. Конспект лекцій з дисципліни «Методика навчання іноземних мов»: для студ. 5 курсу ф-ту «Референт-перекладач», які навч. за спец. 035 Філологія (Переклад) / авт.-упоряд. І. Ю. Гусленко. Харків : Вид-во НУА, 2018. 64 с.
35. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. А. Найдьонові, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.
36. Корнєєва І. О. Аналіз сучасного стану формування професійно орієнтованої англійської компетентності в монологічному мовленні майбутніх дизайнерів. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Сер. Педагогіка та психологія. 2017. Вип. 26. С. 113 – 122.
37. Костюченко К. Особливості навчання монологічного мовлення на заняттях з англійської мови у ВНЗ. *Наукові записки КДПУ*. Сер. Філологічні науки. Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. Вип. 136. С. 463 – 468.
38. Лещенко Т. О., Жовнір М. М. Технологія подкастингу в руслі цифровізаційних тенденцій мовної освіти іноземних студентів-медиків. *Open educational e-environment of modern University*. 2020. № 9. С. 41 – 53.
39. Лямзіна Н. К. Методика навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого англійського монологічного мовлення з використанням інформаційно-комунікаційних технологій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса, 2015. 23 с.

40. Майєр Н. В. Використання Інтернет-ресурсів навчального призначення для формування франкомовної професійної комунікативної компетентності у майбутніх викладачів. *Іноземні мови*. 2013. № 1. С. 24 – 27.
41. Майєр Н. В. Методика самостійного оволодіння франкомовним діловим писемним спілкуванням майбутніми документознавцями з використанням дистанційних технологій: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Київський національний лінгвістичний університет. Київ, 2010. 286 с.
42. Майєр Н. В. Сучасний стан дослідження проблеми формування методичної компетентності майбутніх викладачів французької мови вищих навчальних закладів. *Теоретичні питання культури, освіти і виховання* : зб. наук. пр. Київ : Вид-во КНЛУ, 2013. Вип. 47. С. 101 – 105.
43. Матвіїв-Лозинська Ю. О. Використання автентичних матеріалів на заняттях з іноземної мови професійного спрямування у вищій школі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер. Філологічна. 2015. Вип. 52. С. 175 – 176.
44. Методика навчання англійської мови : навч.-метод. посібник для студ. заоч. форми навчання ф-ту іноземних мов / уклад. А. С. Гембарук, І. В. Холод. Умань : Алмі, 2019. 160 с.
45. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних ун-тів / О. Б. Бігич та ін.; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
46. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : курс лекцій : навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр» ; за заг. ред.. С. Ю. Ніколаєвої / О. Б. Бігич та ін. Київ : Ленвіт, 2011. 344 с.

- 47.Методичні рекомендації до навчання іншомовного професійно орієнтованого монологічного мовлення студентів технічних університетів / уклад. І. В. Ставицька, Н. М. Куценюк. Київ : НТУУ «КПІ», 2016. 67 с.
- 48.Миньяр-Белоручев Р. К. Методика обучения французскому языку. Москва : Просвещение, 1990. 224 с.
- 49.Миньяр-Белоручев Р. К. Методический словарь. Толковый словарь терминов методики обучения иностранным языкам. Москва : Стелла, 1996. 144 с.
- 50.Моргунова С. О. Дидактичний потенціал подкасту як засобу інтенсифікації навчання іноземної мови в університеті. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. Херсон, 2018. № 84.Том.1. С. 183 – 187.
- 51.Несторенко Д. В. Монологічне мовлення у навчальних програмах з іноземних мов. *Перекладацькі інновації* : матеріали X Всеукр. студ. наук.-практ. конф. (м. Суми, 20-21 березня 2020 р.). Суми: Сумський держ. ун-т, 2020. С. 198 – 199.
- 52.Нечаева О. А. Функционально-смысловые типы речи (описание, повествование, рассуждение). Улад-Удэ : Бурятское книжное издательство, 1974. 262 с.
- 53.Ніколаєва С. Ю. Міжкультурна іншомовна освіта в Україні. *Молодий вчений*. 2015. № 8. С. 125 – 131.
- 54.Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2010. № 2. С. 11 – 17.
- 55.Овчинникова Е. С. Специфика устной монологической речи и обучение этому виду речевой деятельности студентов технических вузов. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. 2013. № 2. С. 150 – 152.
- 56.Пархоменко М. Ю. Сучасний стан формування професійно орієнтованої компетентності в монологічному мовленні майбутніх вчителів

- французької мови. *Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects* : Proceedings of XII International scientific and practical conference (Berlin, Germany, 22–24 May 2022). Berlin : MDPS Publishing. Pp. 385 – 389.
- 57.Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. Москва : Просвещение, 1991. 223 с.
- 58.Пассов Е. И. Методика как наука будущего: Краткая версия новой концепции. Санкт-Петербург : Златоуст, 2015. 172 с.
- 59.Петранговська Н. Р., Коваль А. В. Навчання студентів немовних вищих навчальних закладів професійно спрямованому монологічному мовленню. *Збірник наукових праць Уманського державного університету імені Павла Тичини*. 2006. Ч. 1. С. 193 – 202.
- 60.Робоча програма навчальної дисципліни «Практика усного і писемного мовлення французької мови». Київ : КЛНУ, 2021. 62 с.
- 61.Скалкин В. Л. Обучение монологическому высказыванию (на материале английского языка). Киев : Радянська школа, 1983. 118 с.
- 62.Склярєнко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. *Іноземні мови*. 1999. № 3. С. 3 – 7.
- 63.Страшко І. В. Освітній потенціал подкастингу: філософсько-педагогічний аспект. *Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки* : зб. наук. пр. Київ : Вид-во «Гілея», 2015. Вип. 103(12). С. 268 – 273.
- 64.Страшко І. В. Подкаст: погляд крізь призму соціальної філософії. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії* : зб. наук. пр. Запоріжжя : Вид-во ЗДІА. Вип. 71. С. 83 – 89.
- 65.Сунцова Е. Н. Обучение монологическому высказыванию в условиях профессионально-ориентированного общения с использованием аутентичных видеоматериалов (английский язык, неязыковой вуз) : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук : 13.00.02

- / Тамбовский государственный университет имени Г. Р. Державина. Тамбов, 2005. 20 с.
66. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва та ін.; за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2015. 444 с.
67. Сысоев П. В., Евстигнеев М. Н. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных интернет-технологий: учеб.-метод. пособие для учителей, аспирантов и студентов. Москва : «Глосса-Пресс», 2010. 182 с.
68. Гарнопольский О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро : Ун-т імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
69. Теорія і практика формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності в говорінні у студентів нелінгвістичних спеціальностей: колективна монографія / О. Б. Бігич та ін. ; за заг. ред. О. Б. Бігич. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2013. 383 с.
70. Устименко О. М. Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2013. № 1. С. 3 – 9.
71. Шатилов С. Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе. Москва : Просвещение, 1986. 223 с.
72. Шехавцова С. О., Протопопова К. О. Англомовний подкастинг як найсучасніша інтерактивно-комунікативна технологія. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2019. № 7(330). С. 170 – 181.
73. Шиян Т. В. Використання подкастів у викладанні курсу «Business English» для студентів гуманітарних спеціальностей. *Вісник Житомирського державного університету*. Сер. Педагогічні науки. 2010. Вип. 53. С. 145 – 148.
74. Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь. Москва : Астрель : АСТ : Хранитель, 2007. 746 с.

- 75.Юдіна О. В. Методичні засади навчання студентів іноземної мови для ділового професійного спілкування. *Наукові записки Бердянського педагогічного університету*. Сер. Педагогічні науки. Бердянськ : БДПУ, 2016. Вип. 3. С. 181 – 187.
- 76.Analyse du discours et didactique des / en langues. / dirigés par F. Rakotonoelina. *Les Carnets du Cediscor*. 2017. No. 13. URL: <http://journals.openedition.org/cediscor/1002.pdf> (дата звернення: 10.10.2022)
- 77.Bergström S. L'influence des méthodes didactiques sur la production orale en FLE. Comment les enseignants de français font parler les élèves. URL: <https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1179124/FULLTEXT01.pdf> (дата звернення: 18.08.2022).
- 78.De Lièvre B., Temperman G., Dujardin E. Des podcasts pour l'apprentissage au niveau universitaire [Electronic resource]. *Frantice. net*. 2010. URL: <http://www.frantice.net/docannexe.php?id=164> (дата звернення: 16.08.2022).
- 79.Dudenev G. & Hockby N. How to... Teach English with Technology. Pearson, Longman, 2007. 192 p.
- 80.Górecka J. Korzystanie z Internetowych zasobów a rozwijanie osobistej kompetencji komunikacyjnej w nauczaniu/uczeniu się na poziomie zaawansowanym. Kompetencje warsztatowe nauczyciela języków obcych. *Problemy współczesnej dydaktyki języków obcych / pod red. M. Pawlaka, M. Derenowskiego, B. Wolskiego*. Poznań – Kalisz, 2009. Ss. 217 – 228.
- 81.Lee M. J. W. & Chan A. Reducing the effects of isolation and promoting inclusivity for distance learners through podcasting. *Turkish Online Journal of Distance Education*. 2007. Vol. 8, No. 1. URL:<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tojde/article/download/5000102724/5000095820> (дата звернення: 03.08.2022).
- 82.Lehmann D. Objectifs Spécifiques en langues étrangères. Paris : Hachette, 1993. 102 p.

83. Little D. La compétence stratégique examinée par rapport à la maîtrise stratégique du processus d'apprentissage des langues. *Le français dans le monde*. 1998. P. 156–187.
84. Maingueneau D. L'énonciation en linguistique française. Paris : Hachette, 2007. 155 p.
85. Man-Man P. Developing Students' Listening and Speaking Skills Through ELT Podcasts. *Education Journal*. 2006. Vol. 34, No. 2. Pp. 115 – 134.
86. Meyer M. Qu'est-ce que L'argumentation. Paris : Vrin, 2005. 122 p.
87. Prensky M. Digital natives, digital immigrants, part 1. *On the horizon*. 2001. Vol. 9, No. 5. Pp. 1 – 6.
88. Robert J.- P. Dictionnaire pratique de didactique du FLE. Paris: Ophrys, 2008. 224 p.
89. Rusnak D. A. Enseigner l'expression monologique aux futures enseignants de FLE avec le reportage multimedia. *Іноземні мови*. 2015. № 4. Pp. 34 – 39.
90. Salmon G. & Edirisingha P. (ed.) (2008) Podcasting for Learning in Universities. Berkshire: Open University Press. 248 p.
91. Stanley G. Podcasting for ELT. Barcelona : British Council, 2005. 100 p.

ДОДАТОК

План-конспект практичного заняття з формування у студентів III курсу франкомовної компетентності у монологічному мовленні з використанням автентичного відеоподкасту

Розробила: Пархоменко Марія

Тема: L'environnement

Група: СОф 02-20

Дата: 17.10.2020

Тип заняття: з доміантою «практика у спілкуванні».

Вид заняття: формування компетентності у монологічному мовленні, вдосконалення лексичних навичок, розвиток вмінь аудіювання та читання.

Цілі:

1) Практичні: навчати студентів висловлюватися на рівні монологу-міркування, використовуючи засоби міжфразового зв'язку у межах виучуваної теми з використанням відеоподкасту, розвивати в них вміння виразно висловлювати свою думку; навчити знаходити інформацію під час перегляду відео та читання.

2) Лінгвосоціокультурні: поглиблювати соціокультурні знання студентів з теми «Le monde autour de nous».

3) Розвивальні: розвивати в студентів комунікативні здібності франкомовного монологічного мовлення, їхні пізнавальні процеси та навчальні стратегії оволодіння франкомовним говорінням.

4) Виховні: сприяти формуванню інтересу до вивчення французької мови; виховувати почуття поваги до висловлювання одногрупників; заохочувати студентів до бесіди та викликати їх пізнавальний інтерес.

5) Професійні: знайомити студентів з етапами, способами і прийомами організації роботи з відеоподкастом та текстом для читання з метою розвитку вмінь продукування монологу-міркування.

Обладнання: відеоподкаст, презентація.

Схематичний план заняття

Початок заняття

Час

I. Представлення теми заняття.....5 хв

Основна частина заняття

II. Розширення знань студентів з теми “L’environnement”.....20 хв

III. Розвиток вмінь аудіювання та монологічного мовлення на матеріалі відео.....30 хв

IV. Розвиток монологічного мовлення за допомогою тексту.....20 хв

Заклучна частина заняття

V. Підбиття підсумків заняття.....5 хв

Хід заняття

Етап. Мета. Прийом.	Зміст роботи.
<p>Початок заняття Етап 1. Представлення теми заняття Мета: Активізувати увагу студентів Прийом: Активне слухання викладача</p>	<p>P: Bonjour, mes chères étudiantes! Comment allez-vous? J'espère que tout le monde est en bonne santé. Aujourd'hui, nous continuons à étudier notre sujet “L'environnement”.</p>
<p>Основна частина заняття Етап 2. Розширення знань студентів з теми “L'environnement” Мета:</p>	<p>P: La prochaine étape de notre travail ce sont les exercice 1 et 2, à la page 116 (ДОДАТОК 1) Et aussi le test « Êtes-vous un futur candidat vert» ?</p>

<p>Навчити студентів висловлюватися монологічно використовуючи актуальну лексику</p> <p>Приєм 1: Висловлення гіпотез</p> <p>Приєм 2: Висловлення власних думок</p> <p>Приєм 3: Коментування тесту</p>	
<p>Етап 3. Розвиток вмінь аудіювання та монологічного мовлення на матеріалі відео</p> <p>Мета: Навчити студентів висловлюватися монологічно за допомогою відеозапису</p> <p>Приєм 1: Робота зі словником</p> <p>Приєм 2: Прогнозування змісту відео</p> <p>Приєм 3: Перегляд відео</p> <p>Приєм 4: Відповіді на питання</p> <p>Приєм 5: Висловлення власних міркувань</p>	<p>P: Lisez attentivement les mots et leur signification ! Nous allons regarder une video. https://www.youtube.com/watch?v=SRlu5kz08cQ</p> <p>Résumez oralement l'idée.</p> <p>Répondez aux questions en utilisant des connecteurs logiques. (ДОДАТОК 2)</p>
<p>Етап 4. Розвиток монологічного</p>	<p>P: Lisez attentivement le texte. Résumez oralement l'idée de ce paragraphe en utilisant des connecteurs logiques. Répondez aux questions!</p>

<p>мовлення за допомогою тексту</p> <p>Мета: Навчити студентів знаходити інформацію, читаючи текст</p> <p>Приєм 1: Читання з коментуванням</p> <p>Приєм 2: Відповіді на питання</p>	<p>(ДОДАТОК 3)</p>
<p>Етап 5. Підбиття підсумків заняття</p> <p>Мета: Підведення підсумків заняття</p> <p>Приєм 1: Активне слухання викладача</p> <p>Приєм 2: Домашнє завдання</p>	<p>P: Merci pour votre travail, nous avons réussi à faire toutes les devoirs prévus. Pour la fois suivante lisez le text et soyez prêtes à commenter une telle situation: Les causes de la disparition des animaux</p>

ДОДАТОК 1 до плану-конспекту заняття

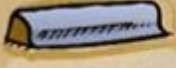

D7

Outils pour...

1. Il est interdit d'utiliser des pesticides.
2. Les fouilles sont strictement interdites.
3. On ne doit pas introduire de chiens, de chevaux ou n'importe quel autre animal, sauf les animaux utilisés pour la chasse.
4. La construction de maisons, ou de baraques est formellement interdite sauf pour le contrôle de la chasse et de la pêche.
5. Il est défendu de coller des affiches.
6. L'utilisation de transistors ou de haut-parleurs est défendue.
7. Interdiction formelle d'abandonner déchets et détritus.
8. La circulation et le stationnement des véhicules motorisés ne sont autorisés que sur les chemins publics.

INTERDIRE

POINT INFO DURÉE DE VIE DES OBJETS

 ticket de métro 2 à 4 semaines	 peau de banane moins de 1 an	 chaussette en laine 1 an
 morceau de bois naturel 1 à 4 ans	 papier de bonbon 2 à 5 ans	 morceau de bois peint 13 ans
 couvercle en acier 100 ans	 emballage en aluminium 200 à 400 ans	 emballage plastique 450 ans

1 ☺

Lisez le règlement et faites des hypothèses.

1. Où peut-on trouver ce règlement ?
2. À qui s'adresse-t-il ?

2 ☺

Relisez et dites quelles interdictions concernent plus particulièrement :

- > le respect du silence
- > le respect de la terre
- > le respect du paysage
- > le respect de l'air
- > le respect de la nature

3 ☺

Soulignez les expressions qui servent à interdire ou à défendre et noter leur construction.

Exemple : *Il est interdit de + infinitif*

Les mots pour...

Interdire

Il est (formellement) interdit de + infinitif.

Il est défendu de + infinitif.

Défense (absolue) de + infinitif.

Interdiction de + infinitif.

On ne doit pas + infinitif.

Il ne faut pas + infinitif.

L'utilisation des transistors est (strictement) interdite, défendue...

Les voitures ne sont autorisées que...

S'EXERCER n°91 et 2 G

116
cent seize
Dossier 7

SUBSTITUER AVEC LES PRONOMS Y ET EN

4

Faites le test puis comparez vos réponses avec votre voisin(e).

TEST

Êtes-vous un futur candidat vert ?

Les pluies acides ?

- Je m'en moque.
- J'y pense parfois.
- Je n'en ai jamais entendu parler.

Les comités de quartier ?

- Je n'y vais jamais.
- J'y participe de temps en temps.

Comment protéger les espèces en voie de disparition ?

- Je n'y pense jamais.
- Il faut en parler davantage.

Les problèmes d'environnement ?

- On en fait toute une montagne.
- Il faut y consacrer plus d'argent.

La réintroduction des ours dans les Pyrénées ?

- J'y tiens beaucoup.
- Je ne m'y intéresse pas.

5

Point Langue

> LES PRONOMS Y ET EN

a) Dans les réponses du test, soulignez les pronoms *y* et *en*. Remplacez-les comme dans l'exemple.

Exemple : Je m'en moque. → Je me moque des pluies acides.

b) Complétez.

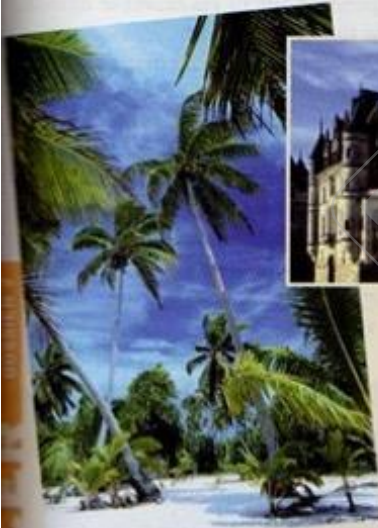
- Quand le verbe se construit avec la préposition *à*, le pronom est ...
- Quand le verbe se construit avec la préposition *de*, le pronom est ...
- Complétez la liste des verbes qui se construisent avec *à* : *s'intéresser à*, ..., ..., ...
- Complétez la liste des verbes qui se construisent avec *de* : *se moquer de*, ..., ..., ...

c) Cochez les bonnes réponses et répondez.

- *y* remplace :
 - un lieu
 - quelque chose
 - quelqu'un
 - une idée
- *en* remplace :
 - un lieu
 - quelque chose
 - quelqu'un
 - une idée

Quelle est la place des pronoms *y* et *en* dans la phrase ?

S'EXERCER n°3

Culture de Chamonix France

> Les pronoms y et en

3. Répondez aux questions posées à un stagiaire de mairie en utilisant le verbe de la question.

- a. - Qu'est-ce que vous pensez des nouveaux aménagements de la ville ?
 - J'en pense beaucoup de bien.
- b. - Est-ce que vous avez dit du bien de notre ville dans votre compte rendu ?
 - Bien sûr, ...
- c. - Vous êtes favorable à la construction d'un parc touristique ?
 - Oui, ...
- d. - Vous avez entendu parler de l'éléphant de Nantes ?
 - Non, ...
- e. - Vous vous êtes occupé de votre rapport ?
 - Oui, ...
- f. - Vous avez passé combien de temps à le rédiger ?
 - ... trois heures.
- g. - Est-ce que vous vous souvenez du nombre de participants aux Rencontres de quartier ?
 - Non, ...
- h. - Est-ce que vous reviendrez dans notre ville ?
 - Bien sûr, ... avec plaisir.

> Interdire

1. Faites un règlement pour les lieux représentés sur les photos.
2. Écrivez trois interdictions que vous voudriez voir affichées dans votre pays.

ДОДАТОК 2 до плану-конспекту заняття

Visite d'une maison écologique**Vocabulaire:**

1. **La recuperation d'eau de pluie** - l'eau de pluie tombe sur votre toit. Elle glisse vers les gouttières. Elle tombe dans les descentes de gouttières, le long du mur de la maison.

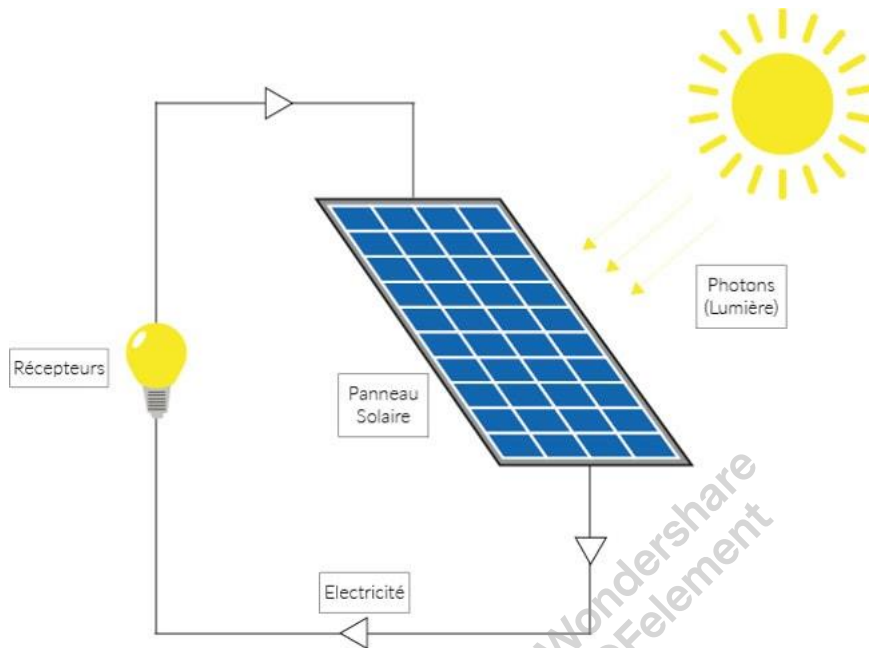
2. **Les Gouttières** - canal en métal ou en matière plastique, fixé à la base de l'égout d'un toit pour recevoir et canaliser les eaux pluviales.

3. **Les bocaux à vrac** - des pots pour les produits alimentaires.

4. **Une tuyauterie** - ensemble de canalisations, de conduites assurant la circulation d'un fluide ou d'un produit pulvérulent. 2.

5. **Un capteur solaire** (ou panneau solaire) est un élément d'une installation solaire destiné à recueillir l'énergie solaire pour le convertir en énergie thermique et le transférer à un fluide calo-porteur (air, eau) ou en énergie électrique.

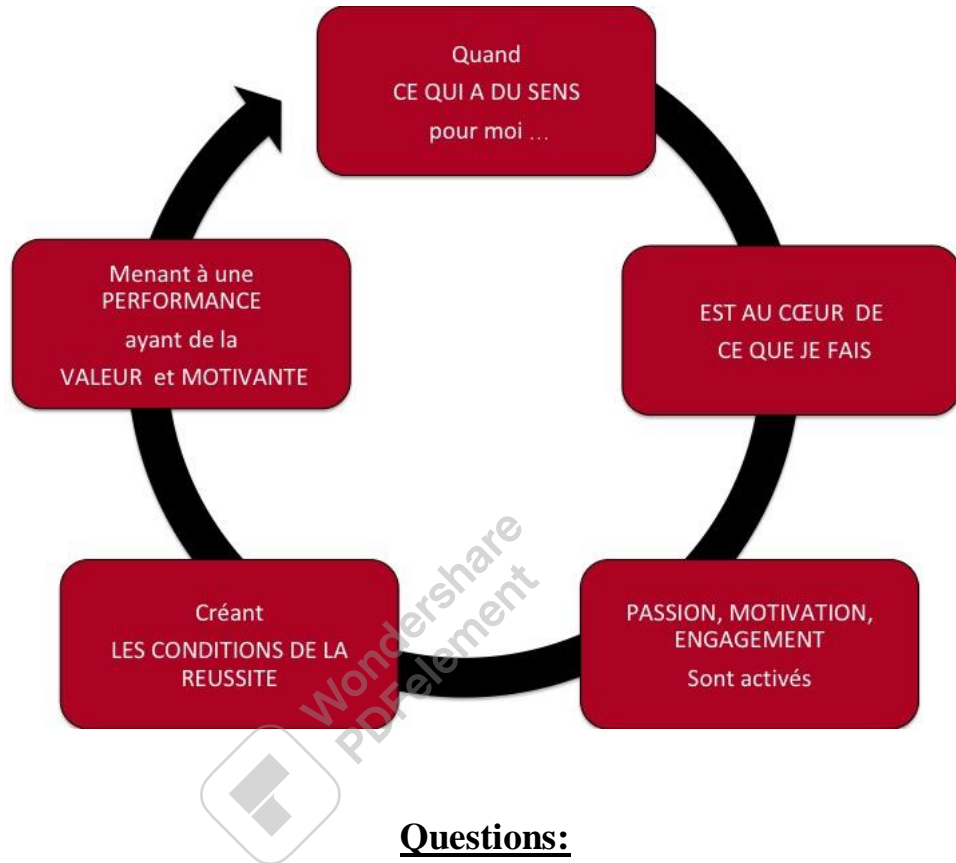
6. **La combustion** - est processus de brûler quelque chose, suite à une réaction chimique entre des substances, comprenant généralement de l'oxygène.

7. **L'argile** - est une matière naturelle issue de la décomposition des roches mères, c'est-à-dire des parties superficielles de la croûte terrestre.

8. **La cire d'abeille** - La cire d'abeille est une cire naturelle produite par les glandes cirières des abeilles.

9. **Une spirale vertueuse** - principe du management environnemental. Dans un contexte de raréfaction des ressources et de limitation des capacités d'adaptation de l'environnement, la minimisation des impacts environnementaux de l'activité humaine représente un des objectifs majeurs du développement durable.

Questions:

1. Décrivez les membres de la famille !

Xavier ...

Capucine ...

Manon ...

2. Décrivez leur potager! Pourquoi ont-ils des toilettes sèches ?
3. Décrivez leur cuisine et leur régime alimentaire ! “Flexitariens”?
4. Quelles choses intéressantes ont-ils dans la cuisine ?
5. Capucine a dit:”Toute l’eau que l’on consommé jusqu’à la fin de nos jours est gratuite”. Est-ce vrai? Expliquez pourquoi.
6. Est-ce qu'ils ont une isolation? Est-ce important pour une éco-maison ?
7. Décrivez les meubles, les matériaux de décoration qu'ils utilisent dans la maison!
8. Utilisent-ils des produits ménagers et des produits cosmétiques?
9. Ont-ils encore des maisons écologiques qu'ils louent à d'autres personnes ?
10. Commentez l'histoire de la fille de cette famille.

Habiteriez-vous à éco-maison? Quels sont des atouts et des inconvénients des éco-habitations ? Résumez votre réponse en 20 phrases en utilisant des connecteurs logiques.

ДОДАТОК 3 до плану-конспекту заняття

La pollution des sols

Elle peut être d'origine industrielle, par exemple à cause de déversements de déchets chimiques. Elle peut également être due à l'utilisation des autos et des camions. Par exemple, le terrain d'une station d'essence est toujours contaminé.

Il en va de même des terrains qui bordent les routes.

Elle peut également être due à l'utilisation massive d'engrais ou de pesticides qui s'infiltrent dans les sols.

Saviez-vous que...

Les gens qui vivent près des autoroutes ont plus de chance d'avoir des maladies comme l'asthme ou le cancer que les autres. De plus, ils risquent de mourir plus tôt.

Aujourd'hui, on a arrêté d'utiliser ces produits chimiques, ce qui a permis de régler le problème. La préservation de la couche d'ozone a prouvé que, lorsqu'ils le voulaient, les pays pouvaient se mettre d'accord pour régler un problème de pollution. Malheureusement, ce n'est pas toujours le cas.

La surconsommation

La surconsommation, ça veut dire plusieurs choses :

Dans les pays industriels, et de plus en plus dans tous les pays, la consommation est liée à l'argent. Plus les gens consomment, plus les grandes compagnies font des profits. C'est ce

La pollution de l'eau

Elle a plusieurs origines. Elle peut tout d'abord être causée par les entreprises qui, pour économiser de l'argent, préfèrent jeter leurs déchets dans les cours d'eau plutôt que de les traiter.

Elle peut également être due à l'agriculture. Afin que les terres soient plus productives, on y ajoute de l'engrais, des insecticides et des herbicides. Pour toutes sortes de raisons, dont la pluie, une grande partie de ces produits se retrouve dans les cours d'eau.

qu'on appelle le capitalisme. C'est ainsi qu'on a épuisé une grande partie des richesses de la planète. Il y a de moins en moins de poissons dans l'océan. Le pétrole devient plus rare et difficile à aller chercher. On a coupé des forêts entières en utilisant des techniques comme les coupes à blanc. Il y a de moins en moins d'eau potable. À long terme, cette façon de faire ne peut pas continuer.

D'ailleurs, on vit déjà tous les jours avec les effets du capitalisme. Il y a de la pollution un peu partout. La nourriture est pleine d'engrais et de pesticides. On réagit de moins en moins bien aux

Saviez-vous que...

Près de 500 millions de Chinois n'ont pas accès à de l'eau potable.

Questions:

1. Parlez de vos éco-habitudes alimentaires. Achetez-vous de la nourriture de préférence non emballée et la plus naturelle possible ? Préférez-vous acheter des produits verts moins nuisible pour l'environnement ?
2. Etes-vous prêt à lutter pour la sauvegarde du patrimoine de notre pays ?
3. Comment faites-vous des économies d'eau et d'électricité ? Qu'est-ce qui provoque le gaspillage de l'eau potable ? Quels sont vos éco-gestes pour accumuler l'électricité.
4. Triez-vous rigoureusement vos déchets ? Comment peut-on éviter le gaspillage des déchets ?
5. Analysez le problème des déchets et de la pollution des sols.
6. Dans les conditions du développement de la société de consommation excessive les ressources énergétiques deviennent plus nuisibles et moins accessibles. Quels alternatives d'utilisation d'autres sources d'énergie nouvelle?

